Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA"
Išeina kas Petnyczia Chicago, Ill.
Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
Į Užmarį $3.00
„Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.
Užsirasant „Lietuvą" reikia drauge ir prenumeratą prisiusti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:
A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
„LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.
Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and [other lan]guages.
Subscription $2.00 per year.
All communications must be addressed:
A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 29 — CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 17 Liepos (July) 1903 m. — Metas XI
Entered at the Chicago, Ill. Post Office as second class matter.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Pereitą sanvaitę prezidentas Roosevelt tarėsi su užrubežinių dalykų ministeriu Hay apie žydų prašymą užtarti už Maskolijos žydus. Kas nutarta, tikrai nežinia, tiek žinia, kad Amerikos randas nesiskubina su išsiuntimu Maskolijos carui Amerikos žydų prašymo. Mat Maskolijos randas pagarsino per laikraščius, jog nepripažįsta Amerikai tiesos kištiesi į vidurinius Maskolijos reikalus, o prie tokių priguli juk ir paskutiniai žydų mušimai Maskolijoj, kadangi terp kokių nors budu nuskriaustų žydų, svetimų pavaldinių ne buvo. Maskolijos randas per laikraščius pagarsino, jog reikaluose paskutinių žydų skerdynių ne priims nė jokio įsikišimo pašalinių viešpatysčių: Maskolija, girdi, nubaus kaltus pati, be jokio įsikišimo svetimų. Taigi dabar prezidentas Roosevelt nežino iš tikro ką daryti. Jeigu Maskolija ant jai daromo Amerikos rando perstatymo ne duotų nė jokio atsakymo, ignoruotų perstatymą, tuom juk įžeistų Ameriką. Paskutinė gi nesijaučia pakaktinai druta, kad viena už įžeidimą galėtų nubausti įžeidusią ją Maskoliją. Todėl tai, nors prezidentas ir užrubežinių dalykų ministeris Hay ir pažadėjo žydams perduoti oficiališkai maskoliškam randui Amerikos žydų prašymą, o ir perdavimas gal neišeitų ant maskoliškų žydų naudos, tai ministeris Hay, ne matydamas naudos Amerikai iš tokio perdavimo carui Amerikos žydų prašymo, nesiskubina jį persiųsti Amerikos ambasadoriui Peterburge. Ant galų galo gal jo visai nepersiųs.

Ištikro šitame atsitikime, kaip buvo pagarsinta laikraščiuose, Amerikos randui ne tiek eina apie užtarimą už smaugiamus Maskolijoj žydus, kiek apie privertimą, su pagazdinimu perduoti žydų prašymą, Maskolijos rando atiduoti atgal Chinams dabar maskolių valdomą Mandžuriją, kadangi mat dabar, kol Mandžuriją valdo maskoliai, Chinų randas ne gali suteikti nė jokių paliuosavimų Amerikos prekystai Mandžurijoj. Ar vienog perdavimas žydų prašymo Maskolijos randui suskubįs pasitraukimą maskolių iš Mandžurijos, apie tai reikia abejoti. Maskolijos randas juk apreiškė, jog svetimų viešpatysčių įsikišimą į paskutinius žydų maištus ignoruos, ant perstatymų svetimų ne atsilieps, ne paisys visai. Taigi įsikišimas Amerikos į žydų skerdynes ne tik ne palengvįs iškrapštymo maskolių iš Mandžurijos, bet gali pagimdyti tą, kad Maskolija atvirai pagarsįs tą Chinų valdybą už savo savastį. Tąsyk Amerikai ne liks nieko kito, kaip pradėti karę su Maskolija, bet ant tokios karės Amerika ne pasirengusi, su 200 ar 300 tukstančių ne geriausiai organizuotų kareivių ir keliomis dešimtims kariškų laivų karės su Maskolije pradėti ne galima; tą Amerika galėtų padaryti tik susijungusi su kitoms, turinčioms svarbesnius nesutikimus su Maskolija viešpatystėms, kaip antai su Anglija, Japonija ir su Chinais. Susijungti vienog ne teip lengva, kadangi siekiai šitų viešpatysčių ne lygus: nė Japonija, nė Chinai ne geidžia dar didesnio susidrutinimo Amerikos ant Didžiojo oceano; Amerikoj su japoniečiais ir su chiniečiais pasielgia ne labai teisingai: Amerikoj juk yra tiesos uždraudžiančios net su svarbiais reikalais atkakti čia mongoliškos kilmės ateiviams. Neįstabu todėl, kad nė Japonijoj, nė Chinuose Amerika didelės meilės ne turi. Jeigu Amerika pradėtų karę su Maskolija, reiktų ją vienai vesti, o kiti iš jos stengtusi be karės naudą ištraukti. Kariauti už kitų reikalus ir naudą Amerika niekada nemėgo, ne mėgsta ji tą daryti ir dabar. Ne įstabu todėl, jeigu nieks nesiskubina Amerikai padėti.

Ant galo atsiranda ir Europoj pakaktinai Amerikos priešų. Londone parvuoti gyventojai atlaikė susirinkimą, surengė skundą ant Amerikos rando, kuris neįstengia, ar ne nori, apginti nuo lynčavimų parvuotų ukėsų ir stengėsi skundą paduoti Maskolijos ambasadoriui, kad tas perduotų Maskolijos randui. Ambasadorius vienog šiuom kartu juodveidžių prašymo ne priėmė, ateitėj vienog, jeigu Amerikos randas perduos oficiališkai žydų prašymą, gali pasinaudoti iš negrų ir prieš Ameriką sukelti visus doresnius žmones Europoj, kadangi negrai Amerikoj iš tikro yra baltveidžių skriaudžiami ir persekiojami. Paryžiaus laikraštis „Rappel" kviečia visą Europą susijungti į vieną ryšį ant padarymo galo žeminantiems civilizaciją lynčavimams parvuotų gaivalų Amerikoj. Amerikos laikraščiai šiądien su pasigėrėjimu šaukia, kad Amerika pastojo žandaru Europos, dabojančiu darbus kitų tautų; bet dabotoju doros kitų gali but tik tas, kurs pats ant savo sanžinės neturi peiktinų darbų. Amerika prie tokių ne priguli, todėl jos įsikišimai apgynime doros ne išduoda vaisių, arba išduoda labai mažus.

Azija.

Iš Azijos ateina vis prieštaraujančios žinios. Pagal vienas: pavojaus, kad Azijoj galėtų užgimti karė, nėra; pagal gi kitas — karė terp Japonijos ir Maskolijos neišvengiama. Katra iš tų prieštaraujančių žinių stovi arčiau teisybės, sunku įspėti. Tiek žinia, kad Maskolija ir Japonija rengia savo kariškas pajiegas, bet tas dar nereiškia, kad iš to užgimtų karė. Maskoliški laikraščiai apie karę teiposgi nieko ne rašo. Toks mat yra skirtumas terp Amerikos ir Maskolijos: Amerikoj prie mažiausių nesutikimų su kuom nors, laikraščiai šaukia į karę, bet randas į ją nesirengia; tas pasirodė net paskutinėj karėj su Išpanija, kurią Amerika pradėjo nepasirengusi priderančiai, iš pradžių kariumenė neturėjo nė beduminio parako. Maskolijoj daro atbulai: čia ir prie didesnių nesutikimų nieks apie karę ne kalba, vien karės ministerija drutina kariškas pajiegas, kad karė neužgimtų, kol kariškos pajiegos ne parengtos. Drutina Maskolija savo kariškas pajiegas Azijoj. Maskoliškas karės ministeris pašaukė ant pasikalbėjimo kareiviškus ir civiliškus augštesnius tarnaujančius Azijoj urėdninkus. Ką nusprendė, nežinia, kaip nežinia ir apie ką kalbėjo. Be abejonės buvo kalbėta apie tvirtumą kariškų pajiegų Azijoj. Maskoliški oficierai kalba, jog karė su Japonija neišvengiama, bet civiliški urėdninkai kalba visai priešingai. Maskolijoj vienog kares gimdo ne oficierai, bet iš civiliškų urėdninkų susidedanti užrubežinių dalykų ministerija. Oficierai gali geisti karės, kadangi joje atsiranda geresnė proga atsižymėti, gauti paaugštinimą, bet oficierų norai ne visada buva išpildomi.

Pereitą sanvaitę Londono laikraščiai pagarsino, buk Japonija ir Anglija pareikalavo nuo Chinų rando, kad jis į penkias dienas pareikalautų pasitraukimo maskolių iš Mandžurijos, kitaip šitos viešpatystės pasirupinti pažadėjo pačios stoti apgynime savo reikalų, taigi kaipo atlyginimą, pažadėjo griebti sau kitus prigulinčius Chinams kraštus. Maskoliška vienog užrubežinių dalykų ministerija pagarsino, jog apie panašų reikalavimą nieko nežino. Greičiau ištikro reikalavimo panašaus nė ne buvo, kadangi toks pastumėtų Chinus į maskolių glėbį, kurie apsiimtų apginti čielybę Chinų, kurie tokiu budu ant syk iš draugų, pavirstų į priešus Japonijos ir Anglijos. Sudrutinti priešų eiles gali norėti vien bepročiai. Taigi galima manyti, kad nė Japonija, nė Anglija, žinodamos, kad Chinų randas ir prie geriausių norų ne gali maskolių iš Mandžurijos iškrapštyti, jam reikalavimų ne statė, kadangi jis priverstų Chinus glaustiesi prie Maskolijos ant apgynimo kitų provincijų, kad jų ne paglemžtų Japonija arba Anglija.

Italija.

Kuniška stiprybė popiežiaus Leono XIII, matyt, neišpasakyta, jeigu jis iki šiol yra dar terp gyvų. Ne reikia užmiršti, kad jis turi 93 metus ir gavo ne vien plaučių uždegimą, kas pavojinga ir jaunam, bet dar uždegimą inkstų ir apart to į plaučius prisirinko tiek vandens, kad jį reikėjo su pagelba operacijos išleisti. Operacijas reikėjo daryti net du kartu.

Daktarai pagarsino, kad nėra vilties ant išgijimo popiežiaus, pats gi ligonis apreiškė, jog numirs praėjusios sanvaitės utarninke. Diena ta praėjo, o popiežius gyvas, jo paties pranašysta neišsipildė. Dabar Dras Lapponi kalba, kad nors liga visgi pavojinga, bet gali atsitikti, kad popiežius gali dar pasitaisyti ir gyventi tulą laiką, bet ar ištikro tas galės atsitikti, daktaras ne apsiima užtikrinti, kadangi tokiose ligose daktarai ne gali žinoti, kas rytoj gali atsitikti.

Katalikiški ir nekatalikiški laikraščiai perkratinėja klausymą, kas bus popiežium pasimirus Leonui XIII. Kandidatų yra net 64, bet katrą iš jų išrinks, nežinia. Mena, kad bus išrinktu kardinalas Gotti, kaipo turintis didžiausią įtekmę terp kardinalų. Jis priguli prie konservatyvų, politika ne užsiima, kaip tai daro Leonas XIII, bet dabos vien tikėjimo. Kardinalas Gotti yra karmelitas, todėl, kaip mena, už jį balsuos visi kardinalai zokoninkai. Ar ištikro vienog ateinančiu popiežiu bus kardinalas Gotti, dabar negalima įspėti.

Italijos karalius rengėsi į svečius į Prancuziją, bet dėl popiežiaus ligos, kelionę atidėjo, kol neišrinks kito popiežiaus, arba kol Leonas XIII ne pasitaisys.

Anglija.

Pereitą sanvaitę Prancuzijos prezidentas Loubet atsilankė Anglijoj, svečią karalius ir visi žymesni urėdninkai ir Londono bulmistras priėmė labai širdingai. Su prezidentu atkako ir Prancuzijos užrubežinių dalykų ministeris Delcasse. Matomai terp Anglijos ir Prancuzijos likosi padarytos kokios nors tarybos. Kaip mena, Delcasse tarėsi su Anglijos užrubežinių dalykų ministeriu apie Morokko likimą, kurio šmotą nori paglemžti Prancuzija, tik be Anglijos pritarimo to padaryti ne gali. Ar pasisekė susitarti, nežinia. Anglijos ir Prancuzijos laikraščiai, dėl atsilankymo Anglijoj Prancuzijos prezidento, išreiškė norą didesnio susidraugavimo Anglijos su Prancuzija. Kadangi prie priėmimo Prancuzijos prezidento buvo ir tuli Amerikos kariškos laivynes oficierai, tai atsirado laikraščiai, kalbinanti susirišti į vieną kruvą visoms trims šitoms viešpatystėms. Prancuzija vienog susirišusi su Maskolija ir to ryšio ne išardė, tai ji ir rištiesi su Maskolijos priešais ne gali.

Sugrįžusį iš Anglijos prezidentą Prancuzijoj gyventojai sveikino karštai, kas rodo, kad ir prancuzai norėtų, kad išnyktų visi nesutikimai terp Anglijos ir Prancuzijos. Bet ar jie išnyks, tas jau kitas dalykas. Nesutikimai terp Prancuzijos ir Anglijos yra didžiausi už kolionijas; kiti gi gema iš susirišimo Prancuzijos su Maskolija. Jeigu užgimtų Azijoj karė Maskolijos su Anglija, tai Prancuzija turėtų stoti Maskolijos pusėj prieš Angliją. Taigi atsilankymas Anglijoj prezidento Loubeto terptautiškoj politikoj daug sverti ne gali.

Balkanų pussalis.

Ant Balkanų pussalio kaip virė, teip ir verda. Užmušimas Serbijos karaliaus Aleksandro ir pasodinimas ant sosto Petro likosi jau užmirštas. Kadangi naujas valdonas užlaiko tvarką krašte, tai ant Serbijos dabar mažai kas paiso. Ant pirmos vietos stovi dabar nesutikimai Bulgarijos su Turkija, kurie, jeigu į tarpą su taikymu ne įsikiš didesės Europos viešpatystės, gali pagimdyti karę terp Turkijos ir Bulgarijos. Turkija apskundžia Bulgariją, jog ji priduoda ginklus ir amuniciją Macedonijos pasikėlėliams; siunčia oficierus į Macedoniją, kurie organizuoja pasikėlimą ir yra jo vadovais. Todėl Turkija turinti laikyti savo kariumenę ant Bulgarijos rubežiaus, kad nedaleisti gabenimo ginklų. Bulgarija apkaltina vėl Turkiją už sutraukimą kariumenės ant rubežiaus ir pati traukia savo kareivius prie rubežiaus. Iš tų savitarpinių apkaltinimų ir sutraukimo kariumenės gali užgimti karė, jeigu nieks ne įsikiš.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Vilniaus.

Ant paskutinės konsistorijos popiežius paskyrė Plocko vyskupą Šembeką už viršininką visos Maskolijos katalikiškų bažnyčių, taigi už metropolitą Mogilevo; Saratovo gi vyskupą paskyrė už Vilniaus dijecezijos katalikišką vyskupą. Saratove vyskupai iki šiol budavo vokiečiai, kadangi toj dijecezijoj katalikų yra daugiausiai vokiečių kolionistų.

Vilniuje yra iš viso 910 drožkų važiojimui pasažierių mieste, o vežimų važiojimui sunkenybių yra 720.

Maskoliškas pačtas išleido padavadyjimą, pagal kurį, už atskirą mokestį 10 kap., piniginiai siuntiniai iki 100 rubl. gali but atgabenti į namus miestuose: Vilniuje, Belostoke, Braste, Gartene ir Slonime. Miestelyj Ilakuose, Telšių pav., likosi parengta pačto stacija, kur bus 3 kartus ant sanvaitės atgabenami laiškai. Ant Užnemuninio geležinkelio linijos, ant stacijų: Navo Kamennaja, Punsk, Šestakavos ir Bastunai bus išdavinėjami teiposgi laiškai.

Vilniaus II vyrišką gimnaziją šįmet pabaigė 31 mokintinis. I gi gimnazijoj atestatus apturėjo 69 mokintiniai. Mokintiniai 2 gimnazijos, po mokintojų priežiura, atliks šįmet kelionę į Maskvą, Jaroslavą ir Saratovą. Kelionė trauksis 3 sanvaites; norinti joje dalyvauti, turi įmokėti 40 rubl., taigi galės kelionę atlikti tik turtingesniejie. 25 mokintiniai I gimnazijos iškeliavo į Peterburgą; atlankys jo aplinkines, Kronstadtą, Pulkovą, Carskoje Selo, Pavlovską; toliau keliaus į Finlandiją, atlankys vandenskritę Imatrą, miestus: Wiborgą ir Helsingforsą, per Revelę ir Rygą sugrįš į Vilnių. Kelionė užims 25 dienas; joje dalyvaujanti turėjo įmokėti po 45 rubl.

Prie Luchevickienės moteriškos gimnazijos likosi parengti dvimetiniai kursai gamtas mokslų moterims. Lekcijas skaitys net universiteto prosesoriai, taigi kursai tie bus kaipo augštesnė moterims moksliška įtaisa. Ant kursų bus priimamos merginos baigusios gimnaziją; norinčios lankyti kursus turės mokėti po 75 rubl. už pusmetį, o su lotyniška kalba — 100 rubl.

Vilniaus piešimo mokykloj, ruimuose I vyriškos gimnazijos, likosi parengta paroda piešinių ir abrozdų besimokinančių piešti ir teplioti minėtoj mokykloj. Tuli abrozdai, esanti ant parodos, buvo jau išstatyti ant parodos Peterburgo Dailės Akademijoj. Nuo ateinančių mokslo metų programas Vilniaus piešimo ir tepliorystos mokyklos bus išplatintas; kursai bus trimetiniai.

Į Vilnių atkako profesoriai: Varšavos universiteto Karsky ir Kazaniaus Aleksandrov. Jie keliauja ant moksliškų tirinėjimų baltgudžių ir lietuvių ir jų kalbų. Siunčia juos Vilniaus jeneral-gubernatorius, pinigus ant to vienog duoda apšvietimo ministerija.

Garbintojai garsaus skulptoriaus Antokolskio, žydo iš Vilniaus, surinko jau pakaktinai pinigų ant įtaisymo jo vardo dailės ir pramonės mokyklos ir dailės muzėjaus. Jie nori parengti tokią įtaisą Vilniuje, kaipo vietoj gimimo Antokolskio, tik nežinia, ar Peterburgo valdininkai ant to sutiks. Tokia įtaisa Vilniuje ištikro reikalinga ir ne mažai naudos atgabentų.

Vilniaus reališką mokyklą su atestatais šįmet pabaigė 25 mokintiniai.

Pereitą sanvaitę ant Vilniaus ulyčių rado 10 mažų vaikučių, matomai mergvaikių, jų gimdytojų pamestų.

Iš Vilniaus gub.

26 d. balandžio miestelyj Radunuose, Vilniaus gubernijoj, siautė gaisras, kuris apart kelių namų, išnaikino teiposgi miesto valdžių kanceliariją ir visus joje buvusius dokumentus ir aktus. Miesto užveizda, ant reikalavimo dokumentų, turi dabar remtiesi vien ant žodžių raštų reikalaujančių ir jų pristatytų liudininkų. Be abejonės žydai iš to mokės naudą ištraukti.

Naujas miestas.

Maskoliška vidaus ministerija iš geležinkelio stacijos Vileikos, gulinčios gana toli nuo pavietinio miesto to vardo, padarė naują miestą po vardu Nauja Vileika. Per tai žemė aplinkinėse geležinkelio stacijos labai pabrango. Visi tiki, kad šitas naujas miestas greitai pralenks seną Vileiką, kadangi jis yra geresnėse sanlygose negu senasis.

Iš Minsko.

26 d. balandžio, mieste Minske, prie stovinčių ant ulyčios kareivių Pusliučenko ir Galajo priėjo žydas ir įbruko Galajui priešingą valdžiai prokliamaciją ir tą padaręs, leidosi bėgti. Kareivių buta kvailų: jie leidosi vyti bėgantį ir jį ištikro suareštavo, nežinodami, kodėl tą daro. Užtai viršininkas Vilniaus kareiviško apskričio atsiuntė minėtiems kareiviams padėkavonę, pakėlė į gefreiterius ir dar paskyrė dovaną po 15 rubl. Darbas vienog minėtų kareivių ne kažin koks.

Geologiški tirinėjimai.

Šiuose metuose mokytasis komitetas prie vidaus ministerijos siunčia geologus atlikti Lietuvoj geologiškus tirinėjimus: išilgai naujai dirbamo geležinkelio linijos nuo Bologoje į Sedlecus; terp upės Pripetės ir geležinkelio linijos Vilniaus-Rovno. Su specialistais geologais keliauja drauge studentai kalnakasystos instituto.

Iš Lietuviško Minsko.

Lietuviško Minsko aplinkinėse nuo keturių dienų nesiliaujančios audros daug blėdies pridirbo. Nuo smarkių lytų užgimė tvanai, kurie užliejo apatinę miesto dalį teip, kad daugeliui šeimynų atsėjo kraustytiesi iš savo namų.

Iš Dinaburgo, Vitebsko gub.

Kaip jau buvo „Lietuvoj" paminėta, pradžioj šio rudens Dinaburge bus parengta žemdarbystės, žemdarbiškos pramonės ir naminės išdirbystės paroda, kurioje galės dalyvauti Lietuva ir Kuršė. Apart parodos, bus sušauktas ir žemdarbių susivažiavimas apsvarstymui visokių klausymų, kaip antai: laukininkystės, auginimo gyvulių, sodauninkystės ir girininkystės. Laikas ant atsiuntimo daigtų ant parodos buvo paskirtas iki 1 d. gegužio (pagal maskolišką kalendorių); kadangi iki tam laikui mažai daigtų atsiuntė, tai laiką pailgino iki 1 d. beržėlio, bet ir iki tam laikui mažai buvo atsišaukusių, tai atsėjo terminą pailginti iki 15 d. beržėlio.

Iš Belostoko (Baltstogės), Grodno gub.

Iš atskaitos fabrikų inspektoriaus matyt, jog Belostoke iš viso yra 148 pramoniškos įtaisos po priežiura inspektoriaus; darbininkų jose dirba 5650; metinė gi jų produkcija siekia 4 milijonų rubl. Neprigulinčių priežiurai fabrikinio inspektoriaus įtaisų yra 248 su 2500 darbininkų. Apskritai Belostoke yra apie 8500 fabrikų darbininkų.

Belostoko miestas prie vietinės moteriškos gimnazijos norėjo pridėti 8 kliasą ir ją savo kaštais užlaikyti, bet mokslinio apskričio viršininkas sugrąžino atgal miesto atsišaukimą, kadangi mat nesutinka ant miesto išlygų.

Grodno žemdarbystės draugystė atsišaukė į Belostoko miesto valdžias su prašymu duoti dalį miesto girios ant parengimo ateinančiuose metuose žemdarbystės parodos.

Iš Kauno gub.

Iš Kauno pasitraukė vokiškas konsulius Matier; jo vietoj atsiųs kitą; tuom tarpu pareigas vokiško konsuliaus Kaune pildo Rygos konsulius Noah, kol į Kauną ne atsiųs kito.

Kauno miesto roda perkratinėja dabar klausymą įsteigimo miesto kaštais dailės mokyklos. Mokyklą tokią reiks miestui savo kaštais ir užlaikyti, kadangi maskoliškas iždas ne mėgsta šelpti Lietuvos miestų ir padėti jiems užlaikyti naudingas visiems mokyklas. Dailės mokykla atgabentų daug daugiau naudos negu visi Lietuvoj esanti maskolinimo lietuvių urvai, kokiais yra visos rando užlaikomos Lietuvoj mokyklos.

Kaime Bubiuose, Kauno pavietyj, nuo perkuno įtrenkimo užgimė gaisras. Perkunas uždegė rods vieną triobą, bet kad kaime triobos šiaudais dengtos, tai į porą minutų ugnis apėmė visą kaimą. Apie gelbėjimą daigtų negalėjo but nė kalbos; ugnis naikino vieną po kitai triobą su visais gyventojų turtais. Ugnyje 20 šeimynų nužudė visus savo nedidelius turtus. Susitvėrė komitetas Kaune rinkimui aukų ant sušelpimo Bubių padegėlių.

Isz Prusų Lietuvos.

Per paskutinius Vokietijos parlamento pasiuntinių rinkimus Ragainės pavietyj gavo balsų: konservatyvų kandidatas grafas Kanitz gavo 10855 balsus; social demokratų kandidatas Hofer 4034, liberalas Francke 1289, lietuvių kandidatas Meškaitis tik 349 balsus. Argi tai ne gėda Ragainės pavieto lietuviams? Ragainės pav. bus lietuvių, bent po kaimus, visgi daugiau negu vokiečių, o teip mažai balsų už lietuvišką kandidatą paduota.

Pajuriuose, Lankoj, žmonelės pradėjo piauti šieną ir dobilus. Lygiai žolė, teip ir dobilai užderėjo labai gerai, todėl pašaro ne truks. Rugiai ant šiaudų išrodo mažesni negu pernai, bet užtai varpos didesnės, todėl grudų galima laukti daugiau negu pernai.

Užstojus šiltam orui, terp kiaulių apsireiškė raudonligė. Tuli sumanesni ukininkai, ant apsaugojimo savo kiaulių nuo ligos, duoda joms skiepyti apsaugojimo vaistus.

Neidenburgyje, Talorakienė užsmaugė savo 75 metų motiną. Mat motina užtiko dukterį nakties laike grįžtant nuo paleistuviavimo ir lendant per langą į kambarį; už tokį gyvenimą motina barė dukterį, bet tas supykino dukterį, ji griebėsi mušti motiną ir ant galo parmušė ant žemės ir uždėjusi ranką ant burnos, laikė tol, kol motina ne užtroško. Motinžudė prisipažino ir likosi pasodyta į kalėjimą.

Marienburgo aplinkinėse nuo smarkių lytų užgimė dideli tvanai, kurie daug blėdies laukams pridirbo. Miestas teiposgi vandens užlietos, vanduo paplovė pamatus daugelio namų ir namai gali sugriuti. Keliai visoj Vislos klonyj teiposgi tvanų likosi pagadyti.

Pereitą sanvaitę už kiaules mokėjo Tilžėj: už porą 4—6 sanvaičių paršų mokėjo 12—18 Mk., už senesnius iki 19 Mk., už kiaules po 21—23 Mk., o už penėtas po 31—35 Mk. už kiekvieną šimtą svarų sunkumo.

Laike parlamento pasiuntinių rinkimo Šilokarčemos ir Klaipėdos paviečinose paduota balsų 16293, iš tų balsų paduota: už lietuvišką kandidatą p. Saunų 4084 balsai, už Kraužą konservatyvą 4710, už Wobbe liberalą 3108, už Brauną socialistą 4333. Perėjo per perskyrimus konservatyvų kandidatas Krauze, kadangi už jį didesnė dalis lietuvių balsavo; jeigu lietuviai butų balsavę už socialistą (perskyrimai buvo terp konservatyvų ir socialistų kandidatų), butų perėjęs socialistas. Tokio pasielgimo, kaip lietuviai padarė, pagirti ne galima. Jie juk prieš rinkimus pamatė, jog konservatyvai yra didžiausiais lietuvių priešais, o vienog už jų kandidatą atidavė savo balsus! Rinkimai tai ne vieno paviečio reikalas, bet visų Prusų lietuvių. Lietuviška visuomenė todėl turi tiesą nupeikti balsavusius už lietuvystės priešų pastatytą kandidatą.

Stepuose, upėj Gilgėj prigėrė dvi jaunos merginos ir maluno darbininkas. Mat darbininkas, užtikęs besimaudančias merginas, užsimanė jas pagąsdinti, neva norėdamas mergas pagauti. Merginos nuo darbininko bėgo vis toliau, kol ant galo, negalėdamas pasiekti dugno, ne pradėjo skęsti. Darbininkas, pamatęs, ką padarė per savo neišmintingą štuką, šoko gelbėti, bet ir pats, drauge su abiem merginoms prigėrė.

Dėlei kankintinių šelpimo.

Nuo Europos Kankintinių Komiteto

„Lietuvoj" No 15 Kankintinių Komitetas, išduodamas atskaitą „Kankintinių kasos" už 1902 m., tarp kitko išvilko į aikštę mus nesusipratimus ir apkaltino mus viešai už vienpusiavimą, rėmimą savųjų — „nacionalistų", neišdavimą aukų socialistams ir tt.

Da daugiaus užsipuola ant mus J. Šliupas per „Vienybę Liet." No 14, straipsnyje „Reikale rėmimo kankintinių."

„Vienybės Liet." redakcija, pasiremdama ant tų straipsnių, No 15, savo „Peržvalgoj" apskelbia skaitytojams, kad „socialistams tapusi atsakyta pašelpa."

Gal but ir kiti laikraščiai mus apsudija, arba da apsudys.

Dėlei augščiaus minėtų priežasčių, ir vardan išaiškinimo tikrojo dalykų stovio, męs laikome už reikalą tuo tarpu apgarsinti musų laišką, rašytą į „Kankintinių Komitetą Am." dėlei kilusių

tarpe mus nesupratimų, o ypatingai dėlei tų nesusipratimų, kurie išėjo į eikštę Šliupo laiške, rašytamė nuo vardo ,,Kankintinių Komiteto Am." pabaigoj pereitų metų. Kadangi tas laiškas nebuvo paskirtas spaudai, todėl reikėjo jame padaryti kelias atmainas, bet tos atmainos nė kiek netemdo aiškumo turinio.

Iš to laiško skaitytojai galės persiliudyti;

1. Koki tarp mus kilo nesusipratimai;
2. Ant kokių pamatų męs esame pastatę reikalą kankintinių šelpimo;
3. Kokiame atsitikime tapo mums J. Šliupo drėbtas į akis apkaltinimas už neteisingą apsiėjimą ir ant galo,
4. Kodėl męs priversti buvome atsisakyti priimti pinigus iš Amerikos nuo ,,Kankintinių Komiteto."

Jei dėlei mus atsisakymo turėjo nukentėt reikalas kankintinių šelpimo, tai ne musų atsakymas.

Šitai tas laiškas:

25 d. vasario 1903m.

KANKINTINIU KOMITETUI AMERIKOJE.

9. XII. 02 gavome laišką nuo Šliupo iš Amerikos, rašyto reikaluose kankintinių šelpimo. Tas laiškas padarė ant mus didei nesmagų įspudį kaip dėlei savo turinio teip ir dėlei formos. Išeina į eikštę toki nesusipratimai, kad atsiranda abejojimas, ar galimas yra terp mus bendras darbas. Tai yra juo liudna, kad laiškas ne privatiškas, bet rašytas varde Kankintinių Komiteto.

Pirmiausia puola į akį principiališki nesusipratimai.

I. Savo laiške, raš. 4. XI. 02, męs nurodėme, kokio męs laikomės principo, dalindami kankintiniams aukas. Męs atkreipėme Am. Kank. Komiteto atydą, kad kaip stoka prašymų ne liudija apie stoką reikalaujančių pašelpos, teip jau ir prašymas negali but palaikytas už balsą reikalaujančio: norma reikalavimų nepas kiekvieną yra lygi, juo jei kas mano, kad jis daugiau turi gaut pašelpos tik dėlto, kad jis turi didesnius negu kiti kankintiniai nuopelnus. Šelpimą kankintinių męs parėmėme ant kritiško, objektyviško pamato, t. y. prašalinome savo ypatišką nuomonę kaipo sudžių ir nuomonę kankintinio, kaipo reikalaujančio, ir apsistojome ant pažinimo tikro dalykų stovio, materiališko kankintinio padėjimo, kuris ne tik mus, bet ir kitų, galėtų but paliudytas.

Tuo tarpu, kada mes laikėmės tokio principo ir kada pažinę materiališką padėjimą p. X., gyvenusio šale mus, jam pašelpos neišdavėm, nors jis ir prašė; Am. Kank. Kom. nelaikė už reikalingą daigtą patirt tikrąjį dalykų stovį, į tikėjo prašančiam ir išdavė 28 dol. Dr Šliupas išdavimą pašelpos motyvuoja: ,,juk žinote, pašelpos prašyti nėra smagu nė vienam"....*)

Tai yra pirmas principiališkas nesusipratimas.

II. Antras principiališkas nesusipratimas yra da didesnis. Šliupas dalina kankintinius į kategorijas mažiau ir daugiau užsipelniusių ir išdavimą 28 dol. p. X. motyvuoja tarp kitko tuo, kad ,,tas vyras įstengiąs atlikti iškilmingus darbus".... Męs nesitikėjome, kad galėtų išeit nesusipratimas dagi sulyg klausimo, kas tai yra kankintinių kasa, ir už ką mokami pinigai kankintiniams. Męs ant kankintinių žiurėjome ir žiurime pirmiausia kaip ant žmonių, kurie reikalauja pavalgyt, apsirėdyt ir turėti pastogę: kunas ir užsipelnusio ir neužsipelnusio vienaip jaučia alkį, šaltį.... Šelpimui žmonių užsipelnusių, arba atliekančių naudingus tėvynei darbus yra kitokios draugystės, kitokios kasos (,,Žiburėlis", ,,Aušra", ,,Literatų" kasa).

*) Nors savo laiške, raš. 5. II. 02, Šliupas užtėmija: ,,aš tikiu inteligentams, bet kartais ir inteligentai gali negerai daryti; o paskui atsakymas ant musų krinta."

Be to kank. kasa tik sušelpia kankintinius, o ne užlaiko juos, taigi duoda pinigus pakakinimui svarbiausių reikalų. Todėl pašelpų didumas turi stovėt žemiau normos užlaikymo kaštų. Dr. Šliupas sako, kad vienam ištremtam reikėtų aukaut kas-met bent po 200 rubl., t. y. apie 17 rubl. kas mėnuo, taigi žemiau normos kaštų užlaikymo Maskolijoj ir 2-gubai, dagi 3-gubai mažiau normos užlaikymo kaštų Rytų Siberijoj.

III. Trečias principiališkas nesusipratimas tiesiog mums netikėtas. Dr Šliupas rašo: ,,aukos daugiausia plaukia iš Amerikos, tad europiečiams neišpultų, rodos, perdaug spardytiesi dėl anų 28 dol., suteiktų p. X.

Męs nežinojome ir nebutume tikėjęsi išgirsti, kad kankintinių šelpimas tai ne visuotinas tautos reikalas, kad tiesos tautos vadovų dalyke kankintinių šelpimo nelygios, kad kritika budo kankintinių šelpimo, kritika organizacijos gali but palaikyta už kišimąsi į ne savo reikalą, kad kankintinių šelpimas negali but mums lygiai brangus reikalas, kaip ir Šliupui, arba Am. Kank. Komitetui!!....

Nedyvai todėl, kad męs, pasiremdami ant savo principų, negalėjome įtikt Am. Kank. Komitetui.

IV. 1. Pirmiausia užmeta mums Dr. Šliupas, kad męs neišdavėme pašelpos p. X. Aname laiške tapo nurodyta, kad X. turėjo pilną užlaikymą (25—30 rubl. ant mėn.) taigi augščiau paprastos užlaikymo normos, daug-daugiau negu Šliupas skiria Siberijoj ištremtiems, bet X. turėjo tame tarpe įėmimus iš šalies, teip kad jo išteklius tame tarpe galėjo pakilt sulyg 45—50 rubl. Žinodami tikrąjį dalykų stovį męs išdavimą nors mažos pašelpos butume laikę už nusidėjimą, už skriaudimą kankintinių kasos.... Am. Kank. Komitetas persitikrįs, kad męs nesielgėm akių plotu, pamatęs dokumentą, paties X. ranka rašytą, kame jis pripažįsta, turįs užlaikymą. Be to turime pridurti, kad, anot Z. p. X. turėjo gaut 60 rubl. ,,ant išvažiavimo iš tėvynės", o ne ant kokių kitų reikalų, taigi jis turėjo gaut pašelpą iš Kank. kasos neseniai.

Kodėl X., turėdamas užlaikymą ir da kitas įeigas, kreipėsi į Kank. kasą, męs nesuprantame. Matyt, jam to buvo per mažai ir, matyt jis manė turįs tiesą turėt ,,gerą" užlaikymą, apie kurį užsimena Šliupas savo laiške, juo kad savo prašyme p. X. labiausia atkreipė atydą ant savo nuopelnų, matyt, manydamas, teip kaip ir Šliupas, kad nuopelnai turi lošti didelę rolę dalyke aukų skirstymo.

Męs išdrįsome kritikuoti budą dalinimo pašelpų, stoką organizacijos ir, rodos, nurodėme blogas puses tokio dalykų stovio. Šliupas, matyt, mus nesuprato. Jis sako: ,,jokia skriauda nepasidarė Europos Kankintinių Komitetui, jeigu męs nusiuntėme tuomlaikinę pagelbą iš Amerikos p. X.

Bet ar tai mums valia viens kitą kritikuot tik tuomet, kada skriauda paliečia vieną, arba kitą Komitetą? Kaip kas motyvuoja savo apsiėjimą teip, bet męs ne tuščios garbės jieškojome, bet gynėme Kankintinių kasos reikalus, o per tai ir reikalus pačių kankintinių ir tikėjomės, kad Am. Kank. Komitetas teipjau žiuri ant reikalo kankintinių šelpimo, kaip ir męs...

Męs čia nenorime mesti ant ko nors kaltę. Nė X. ,,nesugriešijo", kad prašė, ne męs — kad nedavėme, nė Am. Kank. Komitetas — kad davė: kiekvienas elgėsi pagal tam tikrus motyvus, pagal savo pažiuras, principus, budą, taktą.... ir visų sąžinė rami. Bet.... įvyko apsirikimas, per kurį tapo nuskriausta Kank. kasa! Tas apsirikimas galėjo įvykt tik prie tokios tvarkos, kokia pas mus viešpatavo, prie tokios organizacijos ir prie tokių pažiurų skirtumo, koks tikka išėjo į eikštę.

Tai jau antras apsirikimas, drauge su tuo, apie kurį anąsyk buvo rašyta (žr2protestu). Dėlei anų apsirikimo buvo atsiųsti į ,,Uk-ką" du protestai. Męs tų protestų netalpinome. Šį sykį lemta buvo mums pakelt protestą. Dr. Šliupas protestą laiko už nereikalingą ir ramina mus ir savę, kad ,,tojė pašelpa dar aukų plaukimo nesustabdžiusi". Bet argi laikas tuomet laivą taisyti, kada vanduo prasimuša?

2. Toliaus Šliupas nuskundžia A.B., užtėmijęs, kad iš 185 rubl. jam nieko neteko. Teisybė, jam nieko neteko, bet argi tokį apsiėjimą Šliupas galėjo palaikyt už mus, arba lietuvių nemalonę? A.B. dėlto negavo, kad jam tame tarpe jau nereikėjo, ir apie tai Am. Kan. Kom. ras paaiškinimą peržiurėdamas K. Knygą. Aiškyt mažiausią savo žingsnį nėra galima ir rodos, nėra nė reikalo, juo kad pasibaigus metams, buna prisiunčiamos Kan. Knygos.

3. Kalbėdamas apie Siberijos kankinį Šliupas pataria jam ,,tuojau pasiųsti 150 rubl.". Bet męs norėtume žinoti, kaip galima pasiųsti 150 rubl., kada kasoj yra tik apie 100 rubl.! Ir ką čia gal gelbėt patarmės ir geri norai žmonių, nežinančių tikro dalykų stovio! Šliupas užmiršta, kad nėsame męs pasistoję ant pinigų kruvos, kad dėlei streikų Amerikoj aukų plaukimas buvo dikčiai susimažinęs, kad pašelpos reikėjo ne tik vienam Siberijos kankintiniui.... Lengva dalint aukas, jei ignoruoti reališkas sąlygas. Kad Dr. Šliupas užmiršta arba ignoruoja reališkas sąlygas, matyt iš jo apsiėjimo su tulais kankintiniais. Tuo tarpu kad esančiam Maskolijos rytuose su pačia turi pakakti 200 rubl. ant metų (apie 17 rubl. ant mėn.) vienam X. negali pakakti 25—30 rub. ant mėn. Prusuose!

4. Mums užsiminus apie tai, kad viens kankintinis yra išnaudojęs Kan. kasą ir kad dėlei to atėjo protestas, Dr. Šliupas su pasipiktinimu užtėmija, kad męs negerai darą nepaminėję kan. vardo kad ,,tokia politika esanti ne savoj vietoj". Męs neminėjome pravardės kankintinio, nes tai laikėme už smulkmeną, juo kad Am. K. Kom. pats kankintinių nešelpė ir negalėjo šelpt, o apie tikrumą mus žodžių gali persitikrint, kontroliuodamas Kan. Knygą. Jei Am. Kan. Kom. nori žinot visas smulkmenas, nori gaut visas žinias apie reikalų bėgį, tai jis turi paimti kan. šelpimą į savo rankas.

KANKINTINIU KOMITETAS:
,,Varpo" ir ,,Uk-ko" Rėd.
M. Saunus, Kasier.
ir sekretorė.

Isz Amerikos.

Vergu laikytojai nubausti.

MONTGOMERY, ALA. Keli Alahamos farmeriai pateko po sudu už laikymą negrų verguvėj, taigi už vertimą jų dirbti ant savo naudos. Sudas dabar du farmeriu užtai nusprendė ant metų kalėjimo, kadangi mat verguvė Amerikoj panaikinta, todėl laikymas vergų yra uždraustas, priešingas tiesoms.

Reikalauja pagelbos.

JEANETTE, PA. Robert Merril, iždininkas sušelpimo komisijos nukentėjusių nuo paskutinių debesų praplyšimų šitose aplinkinėse išleido į Amerikos visuomenę atsiliepimą, kuriame apreiškia, jog 12000 žmonių, dėl užgimusių tvanų, turėjo apleisti savo namus ir didesnė jų dalis nužudė visus savo turtus. Visos nukentėjusios šeimynos reikalauja pašelpos.

Kova juodveidžiu su baltveidžiais

EVANSVILLE, IND. 7 d. liepos traukėsi čia kruvinos muštynės terp juodveidžių ir baltveidžių. Ant įvedimo tvarkos atsiuntė milicijos kompaniją. Susirėmime kareivių su minioms, 12 ypatų likosi užmuštų, o 25 tapo sužeisti. Kareiviai suareštavo 15 negrų, pas kuriuos rado ginklus. Ką vienog negrai gali daryti, jeigu ant jų užpuola ginkluoti baltveidžiai? 2000 negrų išsinešdino iš miesto, bet kur jie ras sau vietą? Ištikro padėjimas negrų Amerikoj ne vertas pavydėjimo ir savo pasielgimu su parvuotais ukėsais amerikonai ne gali girtiesi.

Užderejimas Illinojuje.

Paskutiniai lytus pataisė dar kornus ir vėlybus vasarinius javus. Pietiniuose šteto pavėčiuose pradėjo piauti avižas, jos ypač vi duriniuose ir šiauriniuose paviečiuose niekesnės už vidutines. Su kviečiais dalykai ne geresni, kviečiai ne tik neuždėrėjo nė vidutiniškai, bet ir grudai mažos vertės. Užtai miežiai ir rugiai išrodo gražus. Dobilai užderėjo gerai ir pievos sužėlė teipjau gerai. Bulvės, obuoliai užderėjo gerai.

Ulycziniai geležinkeliai Amerikoj.

WASHINGTON, D. C. Pagal atskaitą census biuro, ant viso ploto Suvienytų Valstijų, pereituose metuose buvo 22576 mylių ulyčinių geležinkelių. Kapitalas šitų geležinkelių kompaniją siekė $2308-000000, arba po $96287 nuo kiekvienos kelio mylios. Pereituose metuose kompanijos turėjo įėmimų $250500000, išdavimų gi $219-900000. Tarnaujančių ant šitų geležinkelių buvo 133000. Algų tarnaujantiems išmokėta $80000000. Pereituose metuose ulyčiniai karai vežė 5800000000 pasažierių.

Užbere 18 darbininku.

SHAMOKIN, PA. Kastynėse Reading & Iron Co. nuslinkusi žemė užbėrė 10 darbininkų. Visus užbertus pasisekė atkasti gyvus, nors terp jų yra ir gana sunkiai apkulti.

Negru skerdynes.

SIOUX CITY, TEX. Čia atėjo žinia, buk geležinkelio tarnas Thompson kokio ten negro likosi mirtinai pašautas. Baltveidžiai po miestą išmėtė atsišaukimus, prisakydami, kad negrai dar tą pačią dieną iš miesto išsinešdintų. Daugumas negrų apleido miestą ir apsistojo ant lauko. Ant jų užpuolė pulkas ginkluotų baltveidžių, paleido apie 100 šuvių. Persigandę negrai išbėgiojo. Kiek likosi užmuštų ir pašautų negrų, dar nežinia.

Kiek amerikonai iszgeria svaiginanczių gerimu.

WASHINGTON, D.C. Pagal pagarsintas statistiško biuro žinias: 1850 metuose ant kiekvieno Amerikos gyventojo išpuolė išgerto: 2,25 galiono degtinės ir po 1,85 galiono vyno ir alaus. Dabar gi išpuola: po 1,36 galiono degtinės, 0,63 galiono vyno ir po 17,49 galiono alaus. Tokiu budu dabar amerikonai geria mažiau degtinės ir vyno, bet užtai su viršum dvyliką kartų daugiaus alaus.

Tirinetojas pietiniu lediniu krasztu.

SAN FRANCISCO, CAL. Atkako čia iš pietinių ledinių kraštų, su laivu "Morning", kapitonas Colbek. Jis sako, jog tirinėtojai pietiniuose kraštuose prisigriebė iki 82° pietinės platumos. Rado čia sausžemį. Šaltis pietiniuose kraštuose daug didesnis negu šiauriniuose: šiauriniuosė lediniuose kraštuose vasaros laike buva iki 60° augščiau zero, pietiniuose gi niekada termometras ne rodo daugiau kaip 0°.

Muszis terp japonieczių ir meksikonu.

LOS ANGELOS. Terp 150 japoniškų darbininkų ir tiek jau meksikoniškų, dirbančių ant Santa Fe geležinkelio, užgimė kruvinas mušis. Du mekšikonai ir du japoniečiai likosi nušauti. Japoniečiai likosi paskui įvyti į upę. Visur Kalifornijoj yra didelis nesikentimas terp japoniečių ir meksikonų.

Geras pelnas isz elgetavimo.

NEW YORK. Elgeta Jonas Carrato, matomai italijonas, apreiškė policijoj, jog iš elgetavimo jis surenka per mėnesį vidutiniškai po 100 dol.;jo gi vadžiotojas apreiškė, jog pereitos sanvaitės ketverge į 7 valandas surinko 19 dol. Geras gana pelnas!

Nauji experimentai su žmonems.

WASHINGTON, D.C. Savo laike Amerikos žemdarbystės ministerija užsimanė ant žmonių išbandyti, ar mėsa, sutaisyta su boraksu, yra žmonėms vodinga, ar nevodinga. Darodyti vienog to ne pasisekė, kadangi išrinkti ant experimentų į pabaigą atsisakė valgyti mėsą su boraksu sutaisytą. Dabar žemdarbystės ministerija, ne užbaigus vieno experimento, užsimanė atlikti kitą: taigi nori persitikrinti, ar rukymas, vuostymas ir kramtymas tabako yra vodingu. Norinčių vuostyti, kramtyti ir rukyti tabaką kaštais Amerikos žemdarbystės ministerijos atsiranda pakaktinai. Klausymas tik, ar experimentai su tabaku išduos geresnius vaisius negu su boraksu. Tą pamatysime. Mokslas vienog iš tokių experimentų daug naudos ne turės, kadangi žmonės, ant kurių daromi experimentai, paprastai viso experimentų laiko ne išlaiko, o jų juk priversti negalima.

Maskoliszkus ateivius laiko už negeistinus.

Išsiųstas į Europą prezidento Roosevelto, neva ant tirinėjimo išeivystės specijališkas komisorius Brown pagarsino dabar savo raportą. Pagal nuomonę p. Browno: geistini Amerikoj ateiviai yra vien: vokiečiai, švedai ir norvegai; ne geistini gi yra ateiviai iš Italijos, Austrijos ir Maskolijos. Brown tvirtina, jog šiek tiek išeivystę stabdo vien Austrija, o Italija ir Maskolija visai apie stabdymą nesirupina (Mat p. Roosevelto komisorius visai nežino, kad iš Maskolijos išsivystė uždrausta, išeiviai tik slapta persigriebia per rubežių. Taigi Maskolija išeivystę stabdo labiau negu kokia nors kita Europos viespatystė. Rd.).

Nelaimes ant geležinkeliu.

ALLIANCE, OH. Netoli Berlin Center susimušė pasažierinis trukis su tavoriniu ant Pittsburg, Youngstown & Ashtabula geležinkelio. Prie to pečkurys vieno trukio likosi ant vietos užmuštas, o keturi trukio tarnai sunkiai apkulti.

WASHINGTON, D. C. Ant Virginia Midland geležinkelio, netoli Rockfish, Va., susimušė pasažierinis trukis su tavoriniu. Prie to 25 ypatos likosi užmuštos, o 9 sunkiai sužeistos. Visi užmuštiejie, išėmus dviejų, yra negrai.

CINCINNATI, OH. Ant Pensylvania geležinkelio expresinis trukis užbėgo ant vežimo pilno grįžtančių nuo pikninko žmonių. Prie to 5 ypatos likosi užmuštos, o daug tapo sužeistų.

CEDAR RAPIDS, IOWA. Ant St. Paul geležinkelio, netoli Aurora, susimušė du tavoriniai trukiai. Prie to trįs ypatos likosi užmuštos, o keturios sunkiai sužeistos.

KANSAS CITY, MO. Netoli Lee Summit, pačtinis St. Louiso trukis užbėgo ant expresinio. Prie to dvi ypatos likosi užmuštos; sužeistų gi yra apie 40, o terp tų yra ir mirtinai sužeisti.

Gaisrai.

SAN. FRANCISCO, CAL. Sudegė čia didelės Studebackero vežimų pardavinyčios. Blėdį gaisro padarytą skaito ant 250000.

NEW YORK. Sudegė čia dokai daniškos Thingvalla garlaivių linijos. Blėdį gaisro padarytą skaito ant pusės milijono dol.

Expliozijos.

OAKLAND, CAL. Išlėkė į padanges parako dirbtuves Pinolcj.

Isz darbo lauko.

¶ CHICAGO, ILL. Negrai kelneriai Kohlsaato valginyčiose vėl pakėlė štraiką ir valginyčias, išėmus vienos ant Dearborn ul., atsėjo uždaryti. Štraikas užgimė užtai, kad Kohlsaato Co. atsisakė pasirašyti po sutarimu, pagal kurį kompanija per dieną tarnaujantiems sutinka mokėti po 9 dol. ant sanvaitės, o tarnaujantiems per pietų vien laiką po $4 ant sanvaitės. Tokias algas kelneriams ir dabar mokėjo, vien valginyčių savininkai nesutiko per raštą po tiek pripažinti tarnaujantiems negrams.

¶ TOPEKA, KANS. Šito apskricio farmeriai reikalauja 5000 darbininkų ant nuvalymo kviečių nuo laukų. Darbininkų reikalauja farmeriai: Lorned, Kinsley, Stafford, Kingman, Sterling, Great Bend, Russel, Hays City, Elsworth, Lacrosse, Lincoln ir Osborne.

¶ Štetuose: Nebraskoj, Kansase, Dakotose ir kituose, truksta darbininkų ant nuvalymo laukų. Javų augintojai siulo po $2—3 už dienos darbą prie valgio ir gyvenimo. Iš kitur atkakę darbininkai ant farmų gali turėti darbą per 3 mėnesius.

¶ LOWELL, MASS. Štraikai katmilinėse dirbtuvėse dar nepasibaigė. Štraikai traukiasi jau 14 sanvaičių. Kaip pradės dirbti, tai reikės daug darbininkų, ypač gi merginų. Galėtų čia atvažiuot ir lietuvaitės, o darbą greitai gaus.

Varscekas.

¶ BELLEVILLE, ILL. Visi darbininkai čianykščių vandens traukimo įtaisų ant syk pakėlė štraiką ir pertai pritruko mieste vandens ne tik privatiškiems namams bet ir dirbtuvėms, kurios turėjo sustoti.

¶ DENVER, COL. Laikraščiai praneša, jog štete Colorado, Routh pavietyj, užtiko didelius kietų anglių plotus, tokius jau, koki yra Pennsylvanijoj. Jeigu tai teisybė, tai atidarys čia daug naujų kastynių.

¶ PORTSMOUTH, OH. 500 plytų dirbėjų Harbison Walker Co. pakėlė štraiką, pritardami štraikuojantiems darbininkams tos pačios kompanijos rytiniuose štetuose.

¶ NEW YORK. Štete New York likosi užgirtos tiesos, kurios laike mokintinių vakacijų uždraudžia mokintiniams griebtiesi kokio nors darbo duodančio uždarbį.

¶ PHILADELPHIA, PA. 1550 darbininkų gelumbių ir divonų dirbtuvių Johno Dobson sugrįžo prie darbo ir tokiu budu besitraukiantis nuo 5 mėnesių štraikas pasibaigė.

¶ WILKESBARRE, PA. Lehigh Valley Coal Co. gavo nuo santaikos komisijos prisakymą pakelti kalnakasių algas ant 2%.

¶ PHILADELPHIA, PA. Bruxeliškų divonų audėjai nutarė užbaigti štraiką ir grįžti prie darbo.

¶ YOUNGSTOWN, OH. Sharon Steel Hoop Co. pakėlė darbininkų algas ir tuom jos dirbtuvėse pasibaigė štraikai.

¶ CHICAGO, ILL. Negrai Kohlsaato valginyčių sugrįžo prie darbo.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Musų slogos.

"Lietuvos" num. 25 p. Parapijonas iš So. Omaha, Nebr., išgyrė kun. Mašiotą už gražius pamokslus, o kas navatniausia, kad mokinęs gero ir raginęs prie tautiškų darbų (?). Bet męs E. St. Lois'o lietuviai, nors jau gerai ėsame su kun. Mašiotu apsipažįnę, tačiaus tokios garbės jam visai ne galime pripažinti, nės kun. Mašiotas, per visą savo pas mus buvimo laiką, netik ką nesirupino savo parapijonus ko gero pamokinti, bet priešingai, visus keikė ir pravardžiavo, apšaukė "šliuptarniais" ir "parmazonais," kėlė visokius vaidus su parapija teip, kad musų lietuviai galutinai, kantrybės netekę, stengėsi, kaip įmanydami, nuo kun. Mašioto išsiliusuoti. Siuntė jau kelis kartus prašymus pas vyskupą, kuris nepersenai atvažiavęs, viską apie kun. Mašiotą ištyrė ir prižadėjo jį prašalinti, o kitą kunigą į jo vietą parupinti, kuris geriaus apie tikėjimiškus reikalus ir parapiją pasirupįs negu kun. Mašiotas. Jau 28 berželio kun. Mašiotui prigulėjo paskutinę dievmaldystą atlikti, bet jis iš to nieko ne daro, tiktai visus kolioja bažnyčioje, juokdamasi iš savo parapijonų, net ir iš vyskupo: jis sako, kad E. St. Louis'o lietuviškoje parapijoje gyvęsęs, kol tik gyvas busęs, ir niekas ne turi valios jam priešintis arba jį išvaryti. Todėl parapija vėl daro apsvarstymus, ir vėl, žinoma, reiks pasiekti vyskupą, kad tik kaip norint įkerėjusį kunigą nuo savo sprando nusikratyti. Jau turbut kun. Mašiotas per savo keiksmus ant toliaus neprivers, kad jam vietiniai "padotkus" mokėtų, ir ant toliaus duotusi ant savęs jodinėti, kaip iki šiol. Kadangi veik visi parapijonai rodos gauti ne gali, tai jo beveik su visu ne klauso, o tai vis tame kaltė kun. Mašioto,, kuris per savo netikusius darbus sukėlė visą parapiją prieš savę. Pirmiaus dar, kol nebuvo vietiniams lietuviams kun. Mašiotas įsipykinęs, tai jam dar ir nutylėdavo, dabar jau, turbut, to nebus, kol jo su visu iš savo parapijos ne iškrapštys.

P. Parapijonas sako, kad kun. Mašiotas raginęs omahiečius lietuvius prie tautiškų darbų, kas labai patikę geresniems lietuviams, tik "lenkberniams" ne. Bet E. St. Louis lietuvius jis prie jokios tautystės niekados neragino; jeigu butų bent kiek bandęs praplatinti tautišką įdėją ir apšvietimą, tai jau musų lietuviai daug augščiau stovėtų negu dabar, E.St.Louis'o lietuviai ir teip nėra paskutiniais kaip kad gyvena lietuviai kituose miestuose, kur ir sudai ir kalėjimai lietuvių pilni, o jeigu koks balius ar vestuvės atsitinka, tai niekados neapsieina be susidaužymo galvų. E. St. Louis'e toki atsitikimai retai tepasitaiko, nors ir E. St. Louis lietuviai teipat mėgsta išsigerti kaip ir kitur. Skaitlius skaitytojų lietuviškų laikraščių kas kartas dauginasi, per kuriuos lietuviai, kad ir po valiai, bet visgi pradeda plačiaus apsipažinti su savo tautiškais reikalais, prasiplatinus supratimui, galima tikėtis, kad ir šio miesto lietuviai pradės su darbais pasirodyti ant tėvyniško lauko, bet tai vis ne dėl kun. Mašioto paraginimų, jam, kaip mes gerai jį pažįstame, tautiški darbai ne rupi; dyvai, kad jis Omahoje apie juos prisiminė, turbut dėlto tą padarė, kad numano prisieisiant iš E. St. Louis išsikraušt yti, todėl jis nori nors kitur šalininkų gauti, kad tenai vėl avelių vilnas kirpti galėtų. Žinoma, biznyje ėsant, reikia mokėti biznį varyti. Musų lietuviai turėjo vieną bažnytinę pašelpinę dr-tę užsidėję, bet kun. Mašiotas ir ten įsiviešpatavęs, pradėjo viską varyti pagal savo nórus, per ką ir dr-tė nupuolė. E. St.Louis'o lietuviai, išskyrus mažą nuošimtį, su noru duoda aukas ant bažnyčios; eina į bažnyčią, bet daugumą nuo to visko atšaldė kun. savo "gerais" pamokinimais.

Mat kokiais yra iš didžiausios dalies musų guodotini doros mokintojai! Anų visas rupestis yra tik vien sau pinigus nuo žmonių lupti, už ką, kaipo atlyginimą, anups dar visokiais "rakaliais" ir "šliuptarniais" apšaukia, o patys "linksmai" gyvena, ką jiems rupi "kvaili mužikai", ką pats tikėjimas! Jų Dievas tai yra doliaris, o dar toki zaunyja, buk kur ten koksai nelemtas Šliupas platinąs bedievystę, griaunąs šv. tikėjimą... bet pagal teisybę sudyjant, patys musų kunigėliai yra didžiausiais tikėjimo griovikais, nes anų darbai (išskyrus mažą dalį) ne tik ką su Christaus mokslu nesutaria, bet jam net priešingi, per ką darosi gana plati dirva propagandai Šliupo, Dilionio, ir kitų katalikystės priešų. Jeigu kunigas už kiekvieną patarnavimą, kaip įmanydamas, pinigus lupa, vietoje duoti gerą pamokinimą ir paveikslą savo parapijonams, juos tik keikia, pravardžiuoja, kelia visokius vaidus, duoda kuobiauriausius paveikslus žmonėms, kaip toki kunigų pasielgimai atsiliepia ant parapijonų. Jie atšala nuo tikėjimo, pradeda apie patį tikėjimą abejoti; tada, jeigu atsiranda koks kunigų priešas, žiurėk kad jau didelė dalis lietuvių katalikiško tikėjimo atsižada; bet tai yra pasekmės musų kunigų darbų ir pasielgimų; ir kun. Mašiotas gana tokių atskalunų pridirbo, apie tai ne galima abejoti nės jis per savo gyvenimo laiką gana daug vietų terp lietuvių yra perleidęs, visur, jam išeinant, žmonės nesigailėjo, apie tai, regisi, ir lietuviškuose laikraščiuose gana žinių patilpo. Juk net ir Jr. Ionas, lietuviškas raštininkas, savo įstorijoje "Lietuviai Amerikoj" turėjo apie kun. Mašiotą šiteip paminėti: "Metuose 1898 pasiliko Clevelando klebonu kun. J. Mašiotas, bet sausio mėnesyj sekančiuose metuose Clevelando lietuviai jam atsakė mokėti algą". Taigi už ką tie Clevelando lietuviai jam algą nustojo mokėti? Ar už jo "gerus" pamokinimus, ką dabar ir E. St. Louis'o lietuviai padarys, nės kitaip nuo kun. Mašioto neatsikrato; beje, metuose 1899 kunigui Mašiotui persikrauščius į E. St. Louis, Clevelando parapijonai "Lietuvoje" (tik nepamenu kuriame numeryje), buvo atsiliepę į E. St. Louis, o lietuvius, jie žadėjo E. St. Louis'o lietuviams suteikti informacijas apie kun. Mašiotą, kad jie su juom butų atsargus, neduotų jam valios, bet tam Clevelando lietuvių atsišaukimui niekas iš E. St. Louis'o lietuvių netikėjo ir ne klausė, tikėdami, kad kun. Mašiotas bus visai geru klebonu šitoje parapijoje, bet šiądien jau ir pas mus ta pati regykla, kasžin ar ir kitur tas pats atsitiks kaip Clevelande, ir dabar E. St. Louis?

Ne vienas kun. Mašiotas susipyksta su parapijonais, o! turime mes gerą eilę tokių apaštalų. Štai vėl ką rašo Jr. Jonas apie visų guodojamą ir mokintą kun. Dr. Juodyšių: "Kun. Juodyšius prašalino senąjį komitetą, kuriuomi rundyjo Paseckas". Kun. Juodyšius, pridirbęs visokių avanturų, susivaidyjęs su žmonėmis, laikėsi parapijoj da per kelis metus iki 1894"; tuose mat 1894.... Brooklyno lietuviai, matydami, kad su ponu Juodyšium nepareis į tvarką, negalėdami ano jokiu kitokiu budu atsikratyti" "uždėjo naują parapiją", del ko paskui "kun Juodyšius nebegalėjo ilgiaus užsilaikyti, taigi pardavęs "lotus" ir "skliapą" buvusios "Šv. Traicės" parapijos (kurią parapijonai iš savo kruvinai uždirbtų centų buvo pasistatę), išsikraustė, o dabar kun. Dr. Juodyšius po "Žvaigžde" mokina lietuvius gulti ir kelti su katekizmu, kurio pats nesilaiko. O kame dar kiti. Kas kaltas, kas pagimdė dabartinę provą "S.L.A."su"S.L.R.K.A."? Ar ne tie musų geradėjai, su kuriais lietuviams reikia atsargiai elgtis?

"Lietuvos" num. 23 p. Vaidila apsudyjo Drą J. Basanavičių už užmanymą nupirkti Rambynkalnį, ir tam reikalui pritariančius bei aukaujančius, išvadino visus "duobkasiais", laukiančiais lietuvių prapulties; bet ar tai teisingai? Ar tie visi lietuviai trokšta Lietuvos išnykimo, išskiriant atžagareivį kunigužį R. Jurkšą, ar jie nesirupina apie kitus tautiškus reikalus kaip vien apie Lietuvos atminties kalnus? Vaidilá negal užginti, jog aukaujanti ant Rambynkalnio aukauja ir ant kitų tautiškų reikalų, kaip tai ant išleidimo raštų ir tt. Bet jie godoja ir savo prabočius, jų budą, tikėjimą, teiposgi visas senovėje už garbingas laikytas vietas, su kuom p. Vaidila nesutinka ir baisiai protestuoja prieš su jo nuomone nesutinkancius užmanymus, norėdamas išrodyti, kad vien jo nuomonė yra teisingiausia ir jis, kaipo "neklaidingas", norėtų likti lietuvių cenzorium, kiti tai vis tik "duobkasiai":jų užmanymai ir darbai tai tik "klaidingi keliai", p. Vaidilos tai rods tiesus kelias, jis viens nori Lietuvą išlaikyti, o kiti pakasti — palaidoti, nes jie "duobkasiai". Laimė dar, kad Lietuva tokį cenzorių turi, be jo jau butų seniai palaidota tapusi. Tegul mus Dievas saugoja nuo ne pašauktų cenzorių!

Cenzorius p. Vaidila rugoja ant Rambynkalnio pirkėjų už nesirupinimą apie išskyrimą į Vokietijos ciecorystės seimą lietuvių deputatų. Tas butų dailu ir garbę lietuviams atgabentų, jeigu ir jie savo pasiuntinį seime turėtų, tą ir p. Vaidilos apšaukiami "duobkasiai" velytų, bet reikia žinoti, kad jie negali pasiuntinių į Vokietijos ciecorystės seimą išskirti, tą turi atlikt. Prusų lietuviai, nuošaliniai gali tik skatiku ant agitacijos prisidėti. Kaip girdėt, be pašalinių prisidėjimo ir Rambynkalnis nupirktas ėsąs.

Vienog ar tie išrinkti lietuviški deputatai galėtų daug gero lietuviams iškovoti — tai kitas dalykas! Jie pildys vien mierius "Lietuviškos Konservatyvų Skyrimo partijos", kurios mieriai, apart keletos nepeiktinų reikalavimų, susideda iš tokių netikusių priemaišų, kurias išpildant, tautos labo ir atgavimo tiesų, kurios lietuviams atimtos, laukti negalima. Štai niekurios iš tokių nevalyvų priemaišų "Liet. Kons. Skyrimo Dr-tės" programe: "prie zokonų išdirbimo procevotis, kad ciecorystei ir karalystei pritinka pastotų, bei saugojimas prieš social-demokratiškus išvadžiojimus".. "Ji yra partija pakajaus (taikos) ir jieškos pakajų (taiką) teip viduje kaip ir iš lauko išlaikyti, ypačiai prieš vidurinį nepritelių arba social-demokratišką išvadžiojimą, kurių mieris yra: apvertimas valdžios, ir užsigynimas Dievo, bet mes norime duoti ciecoriui kas ciecoriaus, ir Dievui kas Dievo yra" — "Teipo su Dievu už karalių ciecorių (kuris velytų, kad kuoveikiausiai visi svetimi gaivalai sugermanizuoti liktų) ir tėviškę (kokią?). Taigi "Lietuviškos Kons. Skyrimo partijos" siekiais yra ne tiek savo tiesas apginti, kiek vesti kovą su social-demokratais, kurie nė lietuviams, nė kitiems nieko blogo nėra padarę, priešingai, jie norėtų ir galėtų lietuvius seime užtarti, ir prisėjus skyrimams, prigelbėtų jų kandidatus išrinkti, jeigu tik lietuviai, vietoje juos laikyti už savo neprietelius, mėgintų su jais susiartinti. Social-demokratų partija yra partija teisybės, ji viena Vokietijos parlamente stoja už darbininkų luomą, praščiokus ir suspaustas tautas, ir ji šiądien galinga partija, kuri nesibijo nė ciecorių, nė karalių, bet drožia teisybę į akis kiekvienam; social-demokratai užtarė ir už lenkus, kada tie savo skriaudų seime prisiminė, bet lietuviai, budami apjakusiais fanatikais, jeigu mato, kad kokiame pavietyj social-demokratas išrinktas liks, visi atiduoda savo balsus už kokį "poną konservatyvą" grovą, geriaus sakant, skerdiką, kad tik tas neprietelius social-demokratas į seimą nenukaktų, kuris ten seime galėtų "mielajai valdžiai", Vilimui ir kitiems žmonijos šašams tikrą teisybę pasakyti, ar anų darbus į aikštę išvesti, o dar tokių fanatikų "Liet. Kons. Skyrimo partija" giriasi, buk už Lietuvą ir žmonių tiesas kovoja. Abelnai pasakius, toje partija gali tik lietuvius seime išgirti, kad jie "cacos", ščyrai valdžios klauso, duodasi puikiai germanizuoti, bet už lietuvių tautiškas tiesas pasirupinti tai butų "griekas", kadangi tąs atėme "mieloji nuo Dievo įštatytoji" valdžia, ponai germanizatoriai, kurie prie kiekvieno penkto žodžio, ypačiai laike rinkimų, Dievą minavoja, o kas niekina "Dievo įstatymą", valdžią, tas yra "bedievis" — "social-demokratas". To dėl, mums, nuošaliai gyvenantiems lietuviams, ypatingai darbininkams, ne galima su visa širdžia tokiems lietuviškiems patrijotams, ką skerdikus sav patįs renka, pritarti, nės išrinkę tokį ponelį kad ir neva lietuvį, jie nedaug gero savo broliams varguoliams padarys.

Prusų Lietuvoje yra susitvėręs "Susivienyjimas Prusų lietuvių", nuo to tai galima tikėtis ko daugiau; jis turi už mierį išleidinėti moksliškus raštus Prusų lietuviams, bet vėl vargas, pinigų ant išleidimo knygelių susirinktų, bet nėra tokių išlavintų lietuvių raštininkų, kurie tokius raštus parupintų, apšviestų lietuvių yra permažai. Rodosi lietuviams pride-

rėtų labiau šelpti musų moksląeivius, kurių dauguma, turėdami gerus norus ir gabumą, labai daug naudos galėtų tautai atgabenti. Juk ir šiądien terp lietuvių galėtų atsirasti tokių vyrų kaip antai Mickevičia, Kantas ir kiti, bet budami neturtingais, negali baigti mokslų. Antai dr-tė "Aušra" Chicagoje užsiima šelpimu tokių neturtingų moksląeivių, bet ar daug lietuvių prie tos draugystės prisirašė, ar daug paaukavo nors po kelis centus ant šito svarbaus tautiško reikalo?— Turime ir tautišką "Susivienyjimą Lietuvių Amerikoj", kuris ateitėj daugiau naudos tautai padarytų, bet ar skubinai lietuviai prie "Susivienyjimo L.A." rašosi? Kur tau! Sulyginant su lietuvių skaitliumi, labai mažai; yra tuluose miestuose gana tokių "tautiškų" draugystėlių, kaip: Vytauto, Keistučio, Lietuvos Sunų, ir tt.; tulos iš jų, "Susivienyjimui" ėsant po kunigų globa, teisinosi, jog dėl kunigų ne gali prie "Susivienyjimo" prigulėti, dabar jau "Susiv. L. A." nuo kunigų cenzuros liuosas, pradeda ir tautiškus reikalus šelpti; antai per 18-tą seimą paskyrė ant tautiškų reikalų: delegatui ant darbininkų kongreso Nyderlandijoje $25.00, moksląeiviams $75.00, kankintiniams $25, raštininkui Vištaliui $9.00. Ar dar daugiau galima reikalauti nuo nepraturtusio tautiško "Susivienyjimo"? Dabar gali prie "Sus." kiekvienas tikras tautietis teiposgi ir draugystės prigulėti; didesniame skaitliuje, susivienyję, geriaus galėsime ant tautos pakėlimo nuveikti. Dirbkime tik ir vienykimės!

Laumės vaikas.

Reikale surinktų aukų ant nupirkimo Rambynkalnio.

"Vienybė", o vėliaus ir "Lietuva", pagarsino, kad Rambynkalnį nupirko jau kun. Dras Gaigalas, kuris paveseś jį lietuviams. Taigi, Rambynkalnis, ant kurio nupirkimo buvome pradėję aukas dėti, yra jau nupirktas ir yra dabar lietuvių rankose, aukų jo nupirkimui ne privalome jau dėti, o sudėtas galime ant kito svarbaus reikalo apversti. "Vienybė" ir "Lietuva" užmanė tas aukas pavesti "Aušros" draugystei, kurios mieris yra šelpti besimokinančią lietuvišką jaunuomenę. Tas užmanymas yra labai naudingas ir todėl reiktų tą išpildyti. Su tais keliais doliariais, kuriuos sudėjome ant Rambynkalnio nupirkimo, galės "Aušra" kokį nors besimokinantį augstesnių mokslų lietuvį nors ant laiko sušelpti; o jis musų tautai naudingas bus, prisidės prie savo brolių apšvietimo, rašydams moksliškas ar kitokias knygas.

Lietuviai paprastai neturtingi ir todėl, nors ir turi gabumą, negali mokslų išeiti, o tas, kuris stengiasi mokslus išeiti, turi, besimokindamas, skurdą ir vargą kęsti. Todėl daugumas musų mokslo vyrų, įgavę džiovą per skurdą besimokindami, miršta jaunystėj, kada butų galėję dar gerus darbus nuveikti ant labo musų tautos. Taigi, neatbutinas reikalas yra: musų besimokinančią jaunuomenę šelpti, idant nekęstų skurdą ir idant juos mirtis musų tautai nepagriebtų. Taigi yra reikalas tuos surinktus pinigus pavesti "Aušros" draugystei, nes tuomi atliksime šventesnį darbą, negu butume nupirkę Rambynkalnį. Pavesdami savo aukas ant sušelpimo besimokinantiems išgelbėsime nuo per greitos mirties savo brolį, kas yra didžiausiu pasišventimu.

Aukautojai turėtų duoti žinią redakcijoms, ar jie sutinka ant to ar ne. Butų velytina, kad tą greitai padarytų, nes nė jokios naudos nėra iš to, kad pinigai be jokio reikalo guli, o tuo tarpu galėtų "Aušra" kokį nors studentą sušelpti. Laiką atsišaukimui turėtų redakcijos paskirti.

Vienas iš aukautojų.

Kaip gauname žinias, terp Amerikos lietuvių mažai yra prijaučiančių musų moksląeiviams ir pritariančių "Aušros Dr-tei" ir savo nelankumą "Aušros" priešai remia ant visai klaidingų motyvų. Antai, kaip mums praneša: Baltimorėj buvo lietuviai besitarią sutverti kuopą "Aušros", bet atsirado priešai apskritai nepritarianti šelpimui besimokinančios jaunuomenės, o kad musų žmonis lengviau patrauk ti prie blogo, negu prie gero, tai ir Baltimorės priešai tiek padarė, kad "Aušros" kuopos sutverti ne buvo galima. Vienas iš "Aušros" priešų motyvavo neprilankumą besimokinantiems tuom, jog Baltimorės lietuviai šelpė, girdi, Bacevičią ir Margaitį, o iš jų lietuvystė naudos ne turinti. Bet argi iš tikro jie naudos ne atgabeno, ar ištikro ne atlygino visuomenei už baltimoriečių aukas? Bacevičia darbuojasi ir šiadien ant naudos lietuvystės, rupina lietuviams moksliškas populiariškas knygeles. Margevičia rods kaipo raštininkas ne pasirodė, bet jis vakarinėse mokyklose lietuviams tarnavo. Šiądien jis yra bepročių namuose ir kaipo netekęs proto, darbuotiesi ant lietuvystės labo ne gal; nesidarbuoja gi ne iš savo kaltės. Tegul iš visuomenės sušelptų besimokinant pusė atlygįs visuomenei už pašelpą, tai jau iš to visuomenė turės didelę naudą; nešelpiant moksląeivių, visuomenė ne turi nė tiesos reikalauti kokio nors atlyginimo nuo baigusių mokslą. Norime turėti lietuviškoj kalboj reikalingus žmonių apšvietimui raštus, stengkimės išdirbti raštininkus; kitaip mes nė gerų raštų, nė mokytų vyrų ne turėsime pakaktinai, baigę mokslus dirbs ant naudos svetimų. Juk ir dabar daugelis mokytų lietuvių tą daro.

Rd.

Iš So. Omaha, Nebr.

5 d. liepos atsilankė čia kun. Matulaitis. Tą pačią dieną buvo susirinkimas čianykščios Šv. Antano Dr-tės. Buvo pagarsinta, jog bus ir parapijos mitingas. Ant mitingo susirinko daug lietuvių, norėdami pamatyt savo tautos kunigą. Visi klausė, ar kunigėlis atvažiavo čia už prabasčių? Kunigas vieniems atsakė, kad važinėjąs su tautiškais reikalais, kitiems kalbėjo, kad ješko parapijos. Ant Šv. Antano Dr-tės susirinkimo ragino susirinkusius rašytiesi prie draugystės, kalbino, kad kožnas atvestų ant mitingo, arba kas mėnesį po vieną naują sanarį, o katras ne atves, ant to uždėt bausmę. Ant raginimo ištikro prisirašė daug naujų sanarių.

Paskui padarė neva parapijos mitingą. Kunigas Matulaitis pasakė, kad ne turi laiko; jeigu lietuviai norį turėti kunigą, tai, girdi, tegul visi susirenka; jis norys pamatyti, kiek čia iš viso yra lietuvių ir koki jie yra. 6 d. liepos susirinko daug parapijonų. Žinoma, kaip kunigas sakė, parapijonai tylėjo. Išrinktas prezidentas prašė, kad ant rytojaus kunigas nuvažiuotų į kompaniją ir pas vyskupą, kad užtvirtintų tuos liotus, ką kompanija ant bažnyčios padovanojo lietuviams. Kunigas davė įnešimą, kad reikia nupirkti 8 liotus ir sudėt 4000 dol. Mat kunigas žino, kad jeigu bus liotai, tai lietuviai dės ir pinigus, o tas yra svarbiausiu, kada bus pinigai, tai žadėjo ir pats čia atvažiuoti ir pasilikti. Ant tokio reikalavimo visų širdys atšalo ir visi tylėjo. Todėl kunigas vėl kalbino lietuvius dėti aukas ant tautiškų reikalų. Priminė, kad lietuviai ant Paryžiaus parodos sudėjo 4000 dol., tik, girdi, nežino, ar ir omahiečiai ant to aukavo teip, kaip ir kitų miestų lietuviai. Kitur, girdi, lietuviai nesigaili pinigų ant tautiškų reikalų, turi tautiškas draugystes, kaip antai "Tėvynės Mylėtojų Dr-tę", kurį turi už mierį per platinimą knygų, platinti apšvietimą terp tėvynės lietuvių. Yra, girdi, gabus lietuviai norinti baigti mokslą, bet dėl stokos ištekliaus ne gali to padaryti. Ant tų žodžių vienas lietuvis metė doliarį, sakydamas, jog aukauja jį ant tautiškų reikalų. Kunigas pagriebė doliarį į skrybėlę. Tuoj ir kiti pradėjo dėti aukas. Baigiant kolėktą, antrasis prezidentas apreiškė, jog surinkti pinigai bus apversti ant naudos Amerikos kunįgų sutvertos ir valdomos "Motinelės" draugystės, ir kad aukos bus "Žvaigždėj" pagarsintos (mat kunigas ant syk prieprogos padarė Omahoj rekliamą ir kunigų "Motinelei" ir kunigų "Žvaigždei".), prašė parašyti pravardes aukavusių. Žmonės vienog atsakė, kad ne aukavo ant Motinėlės, todėl atsisakė duoti pravardes ant pagarsinimo Žvaigždėj (ant ko jie todėl aukavo? Rd). Surinko 12 dol. Pusė žmonių buvo saliunuose, bet ten kolektuoti kunigas ne išdryso, o gal ten butų daugiau surinkęs. Dabar vieni lietuviai kalba, buk kunigas sugrįžęs atgal į Pennsylvaniją, kiti gi mena, kad išvažiavo į Colorado ir į Washingtoną. kiti vėl kalba, buk kunigas norėjo čia sutverti kuopą kuniginio Susivienyjimo, tik tas ne pasisekė.

Tėv. Mylėtojas.

Iš Seattle, Wash.

Apie Seattle'o lietuvius beveik ne galima parašyti, nės apie juos mažai ką galima žinoti. Čia randasi kokios keturios lietuviškos šeimynos; pavienių yra kur kas daugiau, tiktai juos sunku surasti. Darbas juos priverčia išsiskirstyti po yvairius kampus. Vieni dirba miškuose, kiti kastynėse, tiktai ant tulų metinių svenčių jie susirenka į Seattlę, o ipatingai ant 4d. liepos.

Šįmet jų susirinko daugiau negu kitais metais. Aš, užėjęs pas lietuvį saliuninką, ir radęs diktą burį lietuvių, sumislijau prie progos kolektą padaryti, ir ne apsirikau. Davė kiekvienas be jokio išsiteisinimo, rodosi lyg suprasdami reikalus musų tautos. Tiktai vienas atsisakė nuo aukavimo, turbut todėl, kad tarnauja pas italijoną už barkiperį; jis atsakė stačiai, kad ant tokių reikalų niekados ne aukaus nė vieno cento.

Vardus aukautojų ant Lietuvos kankintinių prašau patalpyti, o Vištaliui ant jojo reikalų paliekam paskirti rėdystei (tą turi daryti pats aukautojai. Rd.).

Aukos ant Lietuvos kankintinių:

Jonas Jusdinskas	25c
Konstantinas Gumbris	25c
Jurgis Draugelis	25c
Juozas Orlauskis	50c
Tadeušas Ulskis	50c
Kazimieras Ulskis	25c
Poni Križienė	50c
Mikas Samuolis	25c
Jonas Raklickas	15c
Stasys Akialis	50c
Franas Jankauskas	20c
M. Bakutis	35c
Dominikas Milius	1.00
Jonas Skietis	25c
Konst. Butkus	50c
Aleks. Kuzmoskiai	50c
Silvestras Vaineris	5c
Tony Timich	50c
Ant. Baldikauskas	25c
Frank Stankevičia	25c
Ant. Bradauskas	50c
Mateušas Stankevičia	50c
Franas Tamošiunas	25c
Kaz. Križius	30c
Viso labo	8.70c

Mikolas Samuolis.

Iš East St. Louis, Ill.

Nepersenai šitame mieste siautė dideli tvanai, nes upė Mississippi, iškilusi augščiau krantų, užliejo didesnę dalį E. St. Louis, Venice, Madison, ir aplinkines; vanduo buvo užliejęs visas dirbtuves, geležinkelio staciją ir daugelį privatiškų namų, kurių vietomis vos stogai iš vandens tekyšojo. Žinoma, daugumo ten gyvenusių žmonių tapo sunaikinti turtai, o kitas ir gyvasti vandenyje paliko. Niekuriems ir lietuviams prisiėjo, viską palikus, iš namų išsinešdinti, nės vanduo buvo apsėmęs ir lietuvių namus. Bet prigerti vandenyje, rodosi, nė vienam lietuviui neatsitiko. Per tuos tvanus turėjo sustoti dirbusios visos dirbtuvės, teip ir aplinkinių miestelių, anglių kasyklos, per ką žmonės suvargo.

S.

Isz visur.

‖ Pagal paskutinį gyventojų suskaitymą, mieste Manillėj, ant Filipinų salų, yra 302154 gyventojų, kuriame tai skaitliuje yra: 223900 filipiniečių, 50680 chiniečių, 9722 amerikonų ir 7858 kitokių tautysčių svetimtaučių. Pereituose metuose už peržengimą tiesų suareštavo ant 1000 galvų: 212 amerikonų, 60 filipiniečių, 38 chiniečius ir 36 kitokių tautysčių svetimtaučių. Taigi pasirodo, kad amerikonai 6 kartus tankiau peržengia tiesas negu kitų tautysčių svetimtaučiai, o 3½ sykio tankiau negu filipiniečiai. Na, o amerikonai garsina savę už mokintojus filipiniečių. Ar gi jie gyventojus naujai laimėtų valdybų mokįs ir peržengimo ir ne godojimo tiesų?

‖ Pereituose metuose civilizuotuose kraštuose buvo 84 pečiai deginimui numirusių kunų. Daugiausiai pečių buvo Italijoj, nes 28; Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos 26, Anglijoj 9, Vokietijoj 8, Šveicarijoj 4, Prancuzijoj 3. Nors Prancuzijoj pečių buvo mažiau, bet užtai numirėlių čia sudegino daugiausiai: pereituose metuose Prancuzijoj sudegino 29-470 numirėlių; Suvienytose Valstijose Šiaurinės Amerikos 15986, Vokietijoj 4954, Italijoj 4393, Anglijoj 2927, Šveicarijoj 863. Daugiausiai numirėlių sudegino Japonijoj, nes didesnė pusė numirusių žmonių tapo sudegintų.

‖ Mieste Glivicuose, Poznaniaus provincijoj, prieš rinkimus, ant susirinkimo užgimė nesutikimai terp sanarių katalikiškos partijos centrum ir lenkų, kurie iki šiol visur rėmė kandidatus katalikiškosios partijos. Katalikai atėmė balsą vienam lenkui, prieš ką esanti ant susirinkimo lenkai pakėlė smarkų protestą. Policija norėjo suareštuoti įžeistą lenką, bet jo vientaučiai ne davė. Pašaukė ginkluotus žandarus, kurie pradėjo šaudyti į beginklius lenkus. Vienas lenkas darbininkas likosi užmuštas, o daug tapo sužeistų.

‖ Pereitą sanvaitę ant pietinių jurių siautė smarkios vėtros, kurios ne mažai nelaimių pagimdė. Netoli Port Pirie, ant Puget Sound paskendo laike tų vėtrų vokiškas garlaivys "Edith": prie to prigėrė kapitonas ir dvylikas jurininkų. Prie Naujos Gvineos pakrančių priplakė laivą Waetjen: jurininkus nuo laivo vienog išgelbėjo. Prie Australijos krantų pripl. prancuziškus anglinius laivus "Illarei" ir "Admiral Ceite". Laivai Moena, Westlothian, Castor ir James Drummond laikė tų vėtrų likosi dručiai pagadyti.

‖ Šią vasarą Europoj išsiviešpatavo mada nuodinti vaikus su pagelba išmėtytų salduminų. Turkijoj, mieste Salonikoj, nuo tokių užnuodintų saldumynų daug vaikų pasimirė. Dabar, kaip Berlyno laikraščiai praneša, nuodinimai vaikų saldumynais buvo ir Kriokavoj: laikraščiai praneša, buk čia 36 vaikai pasimirė nuo išmėtytų ant ulyčių užnuodintų saldumynų. Londono gi laikraščiai priduria, buk krikščionys mėto tuos saldumynus žydiškose miesto dalyse ir nuodina žydų vaikus.

‖ Kijeve likosi suareštuotas vienas iš apsukriausių maskoliškų revoliucijonierių Grigorijus Geršunja. Jis gyveno užrubežiuose, išleido daug atsišaukimų ir visokių revoliucijonieriškų, priešingų maskoliškam randui raštų. Neseniai jis atkako į Kijevą ir pateko į maskoliškų valdžių nagus. Po druta sargyba išgabeno jį į Peterburgą. Ufoj teiposgi suareštavo vieną iš užmušėjų gubernatoriaus Bogdanovičo.

‖ Maskoliškas randas garsina Rygos laikraščiuose, jog ant tarnystos Finlandijoj reikalauja daug žandarų unteroficierų, mokančių švediškai ir finiškai kalbėti. Pagarsinimai likosi patalpinti Rygos laikrasčiuose todėl, kad mokanti vokiškai ir estiškai greičiau negu maskoliai išmoksta švediškai ir finiškai. Reikia mat randui Finlandijoj naujų šnipukų.

‖ Nuo smarkių lytų Austrijos Šlezijoj užgimė dideli tvanai, kurie labai daug blėdies pridirbo. Didžiausias šitos provinčijos miestas Tropawa veik visas vandens apsemtas; laukai visi išnaikyti. Tvanai perėjo į Prusų Šleziją iki Breslau. Graefenberge 50 namų nunešė užtvinę vandęns. 30 žmonių prigėrė tvanuose.

‖ Į Rymą atkako lenkų kunigų deputacija iš Amerikos su kunigu Kruška prašyti lenkiško vyskupo Amerikoj. Kadangi popiežius serga, tai deputacija prie jo prieiti ne galėjo. Kunįgą Krušką priėmė kardinalas Gotti, kuris pažadėjo padaryti lenkams tiek, kiek tik bus galima.

‖ Mieste Mexiko nupuolė neišpasakyto didumo akmuo iš dangaus. Jis suskaldė bronzinę stovylą Escandono, stovinčią ant pliaciaus ir išmušė gilią duobę žemėj; plyšo su garsiu griausmu. Gyventojus apėmė baimė; jie tikėjo, kad atėjo paskutinė valanda gyvenimo ant žemės.

‖ Ant ateiuančių mokslo metų į Peterburgo Medišką akademiją priims 25% baigusių reališkas mokyklas, kokių pirmiau visai ne priimdavo. Į akademiją šįmet ne priims mokintinių dvasiškų seminarijų, kadętų korpusų ir prekystos mokyklų.

‖ Vokietijoj, mieste Hanovere atsibuvo terptautiškas šovėjų konkursas, ant kurio suvažiavo geriausi šovėjai iš viso svieto. Amerikonai pasirodė ne geriausiais šovėjais, kadangi jie nė ant jokios dovanos ne užsipelnė.

‖ Tarybos terp Suvienytų Valstijų ir Chinų reikaluose naujo prekystos traktato užkliuvo, kadangi Chinai atsisako atidaryti Amerikos prekystai tulus Mandžurijos portus. Mandžuriją dabar valdo maskoliai, prie jų todėl Amerika privalo kreiptiesi.

‖ Prusų universitetus pereituose metuose lankė 900 moterų, dabar gi lanko 529. Berlyno universitetą pernai lankė 580 meterų, šįmet gi 293. Tik Badeno universitetuose skaitlius moterų truputi pasidaugino.

‖ Norvegijoj ką tik pabaigė dirbdinti geležinkelio liniją per Laponiją į Norviką. Paskutinė stacija bus toliausiai gulinti šiauriuose geležinkelio stacija ant svieto. Ilgis tos naujos linijos yra 1380 kyliometrų.

‖ Paryžiaus laikrastis "Rappel" kviečia visas Europos tautas pareikalauti nuo Amerikos rando, kad jis sykį padarytų galą lynčavimams ir persekiojimams parvuotų žmonių civilizuotoj Amerikoj.

‖ Maskoliai Korejoj padirbo telegrafo liniją iš Autung į Yonghamyo, visai Korejos nesiklausę, lyg kad visas Autung apskritys prigulėtų Maskolijai. Japonija prieš tokį maskolių pasielgimą pakėlė protestą.

‖ Aplinkinėse Lisbonos, Portugalijoj, per kelias dienas siautė audra ir baisus sniego pustymai, kurie išnaikino augmenis ant laukų, pagimdė tvanus. Nieks neatmena, kad čia pabaigoj beržėlio mėnesio butų pasnigę.

‖ Paryžiuj 9 d. liepos atsibuvo konkursas terp amerikoniškų ir prancuziškų šovėjų iš revolverių. Amerikonai iš konkurso išėjo pergalėtojais: amerikonai pataikė 7889 kartus, o prancuzai 7640 kartų.

‖ Išplaukęs 24 d. gruodžio pereitų metų iš San Francisco į Sydney prancuziškas laivas "Du Conedie" ne atėjo į paskirtą vietą ir likosi pripažintas už paskendusį su visais ant jo buvusiais žmonėmis.

‖ Ant salos Porto Rico, aplinkinėse Laros, ledai daug blėdies pridirbo. Ledai čia labai retai pasitaiko, todėl kada jie pradėjo pulti, gyventojus apėmė baimė, jie puolė ant žemės ir meldėsi.

‖ Prancuzijoj susitvėrė kompanija, kuri orlaiviais važios pasažierius ant viršunės augščiausio Europos kalno Montblanc. Kelionė ant kalno viršunės kaštuos 20 franku vienai ypatai.

‖ Peterburge, iš stačiatikiško Kazaniško soboro, iš karunos abrozdo Motinos Švenčiausios, nesugauti vagiliai pavogė 3 didelius deimantus vertės 180000 frankų.

‖ Prusuose, ant Reino dideli ledai daug blėdies pridirbo, išmušė didelius plotus vynyčių. Perkunas užmušė daug žmonių.

‖ Pietinėj Afrikoj, mieste Cape Town, 9 d. liepos siautė smarkus žemės drebėjimai, kokių čia nuo 20 metų ne buvo.

‖ Provincijoj Yemen, Arabijoj, atsirado naujas pranašas, kuris sukėlė vietinius gyventojus prieš Turkijos valdžią.

‖ Mieste Iquique, republikoj Chili, pietinėj Amerikoj, pradėjo vėl smarkiai siausti azijatiškas maras.

Vietines Žinios.

— Praėjusį ketvergą, 9 d. liepos š.m., pas sudžią Tuley, buvo perkratinėjama prova Marės Išganaitienės prieš Andrių Išganaitį, gyvenantį New Yorke. Marė Išganaitienė reikalavo perskyrimo nuo vyro, A. I., kadangi jis brutališkai su ja apsiėjo, neduodams prigulinčio užlaikymo ir tt.

Sudžia, išklausęs skundą, rado jį teisingu ir M. Išganaitienę perskyrė nuo vyro A. Išganaičio, ir, pagal reikalavimą, likosi jai sugrąžinta sena jos tėvų Vosiliutes pravardė.

Pruselis.

— Čianykštė viena iš geriausių mediškų kolegijų, Rush kolegija, kuri dabar yra dalis Chicago universiteto, gavo nuo garsaus Amerikos milijonieriaus Rockefellerio, vieno iš didžiausių darbininkų skriaudėjų, pasiulymą 6 milijonų doliarių ant savo reikalų. Gaila, kad Amerikos moksliškos įtaisos turi ieškoti malonės tokių ypatų kaip Rockefeller.

— Vežėjai "Kellog Switchboard & Supply Co. nuo seniai štraikuoja. Kompanija užsimanė pasamdyti scabsus, bet kad bijosi užpuolimo organizuotų darbininkų, tai atsišaukė į policiją su prašymu pagelbos. Toje gi, kaip visi žino, remia, gina vien kapitalistų pusę: ji pažadėjo atsiųsti tiek policistų, kad jų užtektų ant išvaikymo štraikierių.

— Pereitos subatos dieną į miesto biurą, kur išduoda šunims laisnius, atsišaukė jaunas vaikinas reikalaudamas laisnio. Klerkas papaklausė, kokios parvos yra sutvėrimas, kokiam nori laisnį išpirkti. Vaikinas atsakė: "žinoma, baltas". Tuom tarpu pasirodė, kad jis ne šun laisnio reikalavo, tik laisnio ant apsivedimo. Mat meilė spanga, todėl ir įsimylėjęs vaikinas ne matė į kokį biurą jis įėjo.

— Šį rudenį Chicago išpuola apvaikščioti šimtmetines sukaktuves nuo užsidėjimo miesto. Mažai yra ant svieto miestų, kurie į šimtą metų teip butų užaugę kaip Chicagoturi su viršum du milijonu gyventojų. Sukaktuves apvaikščios 5 d. sausio ateinančių metų.

— Ant kertės Quincy ir State str., pereitos nedėlios vakarą suareštavo 14 kareivių Išganymo Armijos. Mat policija uždraudė Išganymo Armijai laikyti vakarais susirinkimus ant State ulyčios. Užtai mat jos kareiviai ir likosi suareštuoti, bet policijos kapitonas ant stacijos Harrison ul. juos paleido.

Sena bobute.

Ona Hach, gyvenanti Vining, Iowa, 71 metu senumo, sirgo ilgą laiką, nieko negalėjo valgyti ir kas kart ėjo silpnyn. Apart to turėjo ant peties kelias tekančias žaizdas, per ką rankos visai ne galėjo valdyti. Jos sunus, Petras Hach, prekėjas iš Cedar Rapids, Iowa, pasiuntė jai Trinerio Amerikoniško Elixiro Kartojo Vyno, apie kurio rezultatą buvo jau persitikrinęs Sena bobute tuojaus pasveiko. Bobėlė vėl gali pajudyti sergantį petį ir šiek-tiek dirbti apie namus. Ji sako, kad nėra geresnės gyduolės per Trinerio Amerikonišką Elixirą Kartojo Vyno, kuris seniems žmonėms priduoda sveikatą ir energiją. Ta gyduolė turi skanų smoką, ir visuose atsitikimuose gelbsti žlebčiojimo organams. Sutaiso žlebčiojimą ir tokiu budu tveria naują čystą kraują kuris yra pamatu sveikatos. Ant pardavimo visose aptiekose ir pas patį fabrikantą, Juozapą Trinerį, 799 S. Ashland ave., Chicago, Ill.

GAMTOS PAJIEGOS
IR KAIP IŠ JU NAUDOTIS.

Pagal Bitnerą.

rimų, tai ne tik kad galėsime įgyti daug naudingų praktiškų žinių, galėsime apimti savo supratimu gamtos pajiegas ir mokėsime iš jų naudotiesi, žinosime, ko nuo tų pajiegų ne galima reikalauti, pažįsime ypatybes tų pajiegų ir žinosime, kame ir kaip jos gali mums padėti, o kame ne galima nuo jų pagelbos reikalauti.

Teip, paveikslan, kol mes nepažinojome *tiesų užlaikymo energijos*, galima buvo laužyti galvą apie padirbimą „*perpetuum mobile*", tai yra prietaisos, kurios krutėjimas, be suteikimo naujos pajiegos, vien nuo pastumėjimo iš pradžių, butų užlaikytas amžinai. Teisybė, ir dabar yra žmonės laužanti galvą, norinti padirbti tokią prietaisą ir kartais nustojanti proto, bet tame ne kaltas yra mokslas, bet nežinia ir tamsa tokių neva išradėjų: mokslas jau seniai nusprendė, kad mašina amžinai krutanti, be suteikimo jai vis naujos pajiegos, taigi "perpetuum mobile", yra negalima, todėl besidarbavimas ant jos išradimo yra tik nereikalingu laiko žudymu; jeigu pažinimas mechaniškų tiesų butų labiau terp žmonių išsiplatinęs, butų užčėdyta daug nenaudingo darbo ant išradimo negalimų daigtų, žmonės rupintusi vien apie galimus ir tokių daugiau nuveiktų; mažiau žmonių nustotų proto ir mažiau pinigų butų išleista ant nereikalingų bandymų.

Bet apleisime tą; pirm negu pradėsime aiškinti apie praktišką pritaikymą musų pažinimo mechanikos tiesų, pakalbėsime nors trumpai apie pamatinius jos supratimus.

Iš jų ant pirmos vietos stovi *ruimas* ir *laikas*, ką mes jau aiskinome pirma iš filozofiškos pusės.

Mechanika, teip kaip ir geometrija, pripažįsta ruimą už begalinį. Tas ir suprantama, kadangi, jeigu pripažintume ruimą už kitokį, turėtume žinoti, kur yra jo galas; jeigu pripažintume tokį galą, tai vėl užgimtų klausymas, kas yra už to ruimo rubežių? Nieko! Teip buti negal; taigi išpuola, kad ir toliau yra ruimas, taigi išpuola, kad ruimas ne turi galo.

Ruimas turi trejopą mierą: ilgį, plotį ir storį (gilumą arba augštį), kurios matuojasi ilgio mieroms: coliais, pėdoms, sieksniais, metrais ir tt.; sujungimas gi tų mierų trijose šalyse duoda mieras paviršiaus, linijos, kvadratines ir kubiškas.

Už pamatą mierų paviršiaus didesnėj dalyj civilizuotų kraštų priimtas metras, kuris yra viena dešimtmilijoninė dalis ketvirtos dalies žemės merediano. Metras dalinasi į dešimtį, šimtą ir tukstantį kartų mažesnių dalių ir į dešimtį šimtą ir tukstantį syk didesnių už metrą. Metriškos mieros yra praktiškiausios, todėl jas priėmė didesnė dalis civilizuotų tautų; iš didesnių viešpatysčių vien Anglija ir Amerika laikosi dar senų netikusių mierų, bet be abejonės ir jos neužilgio priims metriškas, kitaip vadinamas prancuziškoms, kadangi jos prancuzų išrastos ir pirmiausiai likosi pradžioj pereito amžiaus Prancuzijoj įvestos.

Teip kaip ruimas parodo mums vietą visokių apsireiškimų, laikas reikalingas ant apskaitymo ilgumo apsireiškimų arba krutėjimų: be krutėjimo ne gal but ir laiko; tą jau žinote, kadangi apie tai jau sykį kalbėjome.

Pamatu mieros laiko krutėjimo ir jo greitumo mechanikoj ir technikoj yra sekunda, tiktai prie sukimosi aplink skaitlius apsisukimų apskaitomas minutoms.

Krutėjimas perstato mums persikėlimus kunų ruime iš vienos vietos į kitą. Linija, jungianti visas vietas, kur buvo krutantis kunas prie jo persikėlimų, vadinasi keliu krutėjimo; kadangi krutėjimas gali but tiesios ir kreivos linijos keliu, tai jį ir vadina tieslinijiniu ir kreivalinijiniu krutėjimu kunų.

Krutėjimas vadinasi *lygmieriu*, jeigu koksai kunas prie krutėjimo per žinomą ir tą patį laiką atlieka lygų kelią ruimuose. Jeigu per lygius laiko tarpus atlieka ne lygų kelią — vadinasi nelygmieriu krutėjimu. Paskutiniame atsitikime reikia atskirti dar *besiskubinantį* ir *besivėlinantį* krutėjimą, taigi, jeigu koksai krutantis kunas į paskirtą laiką atlieka vis ilgesnį arba vis trumpesnį kelią.

Pasitaiko, kad krutantis kunas atlieka kelionę besiskubindamas, arba besivėlindamas, bet laikui bėgant, toks besiskubinimas arba besivėlinimas buva lygus, taigi krutėjimas buva: *lygmieriu besiskubinančiu* ir *lygmieriu besivėlinančiu*. Liuosai puolantis nuo augštai akmuo perstato geriausiai lygmierį besiskubinantį krutėjimą, kadangi į kiekvieną sekundą puolantis akmuo puola vis greičiau, bet besiskubinimas yra lygus: juo akmuo arčiau žemės, juo puola jis greičiau, bet greitumas kiekvienoj sekundoj pasididina lygiai; su išmestu augštyn akmeniu yra visai priešingai: pažemėj jis lekia greičiausiai, o juo augščiau, juo lekia palengviau, bet greitumas mažinasi lygmieriai, taigi kiekvieną sekančią sekundą lėkimas pasimažina lygioj mieroj; tokį krutėjimą vadina lygmieriu besivėlinančiu. Greitumu mechanikoj vadina ilgį atlikto per priimtą laiką kelio.

Apart šitų veislių krutėjimų, buva dar nuolatinio ir permainomo greitumo, o paskutinis buva lygmieriu ir nelygmieriu, besiskubinančiu ir besivėlinančiu krutėjimu.

Pereitas per priimtą laiką prie vienodo, lygaus arba lygmierio krutėjimo kelias lygus visose kelionės vietose, taigi kiekviename laike kunas kruta su lygiu greitumu. Prie nelygmierio krutėjimo greitumas, pagal laiką, ne lygus; greitumu prie nelygmierio krutėjimo vadinasi tas kelias, kokį krutantis kunas galėtų perbėgti nuo tos valandos, jeigu toliau bėgtų lygmieriai.

Teip, paveikslan, liuosai puolantis akmuo po pirmai sekundai puola su greitumu 9.81 metro, taigi, jeigu akmuo per antrą sekundą pultų lygmieriai, tai per tą sekundą jis perbėgtų 9.81 metro; iš tikro gi jis per pirmą sekundą perbėga tik 4,9 metro. Besiskubinimas arba besivėlinimas krutėjimo ir vadinasi besiskubinimu arba besivėlinimu krutėjimo kunų.

Paprastai prie apskaitymo greitumo veik visur vartoja sekundas, o už mierą kelio skaito metrus ir jų dalis; mechanikoj vienog kartais, dėl didesnių tolumų, prie apskaitymo greitumo skaito kylometrais (tukstančiais metrų) ir valandoms. Greitumas geležinkelių trukių ir garlaivių apskaitomas valandoms ir kylometrais, kiek jų trukis ar garlaivys perbėga į valandą laiko.

Aplinkinis krutėjimas, taigi besisukimas kunų mieruojasi visokiais budais, tankiausiai apskaito kelią viso rato, kokį bėgantis kunas padaro, į kokį laiką apibėga visą ratą, arba jo dalį per sekundą. Kartais skaito dar *kertiniu greitumu*, ką mieruoja lanku turinčiu radiusą 1 metro ilgio.

Greitumas ant rato paviršiaus, kertinis ir kertinis suskubintas matuojasi tokiu jau budu kaip ir linijinis, taigi paprastai metrais; kertinis greitumas matuojasi, kaip kiekvienos kertės, — ilgiu lanko. Greitumą besisukimų apskaito skaitliumi apsisukimų per paskirtą laiką, taigi per minutą, o ne per sekundą. Tokiu budu miera krutėjimo yra skaitliai ir tai paprasti skaitliai.

Paskutinės valandos Archimedo.

Tuose atsitikimuose, kada greitumo negalima tiesiog praktiškai išmatuoti dėl trumpumo laiko palikto matavimui, vartoja tam tyčia paskirtas prietaisas matavimui greitumų. Paveikslan, ant išmatavimo greitumo laivo vartoja teip vadinamą lotą; ant išmatavimo greitumo vėjo — anemometrą; ant išmatavimo greitumo iššautos iš kanuolės kulkos — chronografą; ant išmatavimo greitumo sukimosi vartoja tageometrą: su pagelba šitos prietaisos galima kiekvienoj minutoj ne tik išmatuoti greitumą sukimosi kokio nors kuno, bet prietaisa net atsakančiais ženklais papiešia greitumą pavidale kreivos linijos; žmogui ne reikia nė tėmyti, viską atlieka prietaisa.

Kiekvienas kunas besiilsintis, arba krutantis su lygiu greitumu, ilsisi arba kruta su lygiu greitumu tol, kol kokia nors priežastis besiilsinčio kuno ne privers krutėti, arba krutančio su lygiu greitumu ne privers greitumą suskubinti arba sumažinti. Tą vadina *inercijos tiesoms*.

Buvimą tokių tiesų galima patėmyti ant kiekvieno žingsnio. Teip, šokdami iš važiuojančio vežimo mes parpultume ant žemės, jeigu ne šoktume atsikreipę į tą pusę, į kurią bėga vežimas; tą matome ant ulyčių, kada žmonės šoka iš bėgančių karų: šokanti atsikreipę į priešingą pusę karo bėgimui neatbutinai parpuola ir kartais gana sunkiai apsikulia; šokanti gi su karo bėgimu užsilaiko ant kojų; jeigu smarkiai bėgantis vežimas ant syk sustoja, tai vežime sėdinti teiposgi ne gali ramiai užsilaikyti, bet suvirsta ant viens kito.

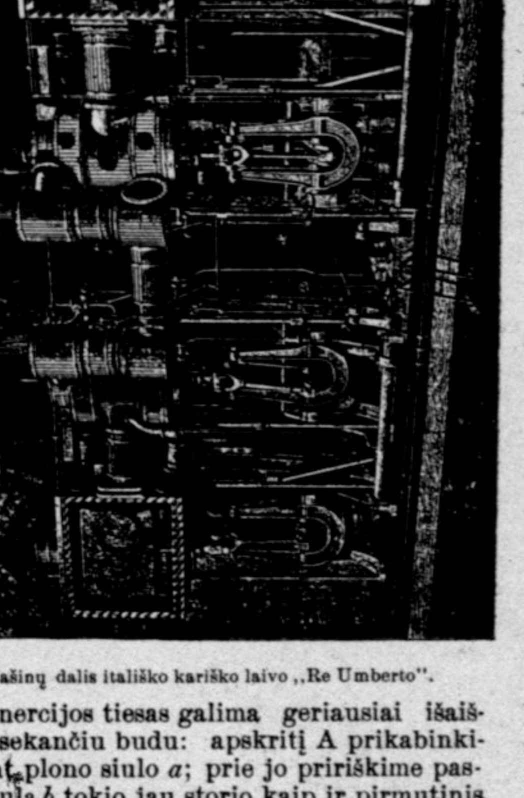

Mašinų dalis itališko kariško laivo „Re Umberto".

Inercijos tiesas galima geriausiai išaiškinti sekančiu budu: apskritį A prikabinkime ant plono siulo *a*; prie jo pririškime paskui siulą *b*, tokio jau storio kaip ir pirmutinis su strampeliu pririštu prie galo. Jeigu patraukti siulą už strampelio iš pradžių palengva, paskui dručiau ir dručiau, tai siulas *a* nutruks, kadangi jam, apart traukimo nuo apačios, reikia dar išlaikyti sunkumą ant jo kybančio apskričio. Jeigu gi, nutvėrus už prikabinto apačioj strampelio, iš syk smarkiai patraukti, nutruksta siulas *b*, o viršutinis,

(Toliaus bus)

Draugysczių Reikalai

Metinis Piknikas.

Chicago. Dr-te D. L. K. Zigmanto tures savo metini pikninka nedelioj, 26 liepos, 1903, Paul's Grove, 123 ul. ir Union ave., West Pullman, Ill. Paul's daržas yra puikiai parengtas su visokioms bovynems, dideli lapuoti medžiai, graži ir didele platforma del paszokimo. Grajys puiki Valantinavicziaus muzika, prie kurios susirinke svecziai gales smagiai pasiszokti. Inejimas 25c porai. Todel mineta draugyste užpraszo visus kuoskaitlingiausiai susirinkti ir drauge pasilinksminti. Chicagiecziai nuo 63-czios ul. imkit West Pullman karus, kurie davež iki vietai priesz 2 bloku.

Komitetas.

Latviu Piknikas.

Chicago. Illinojaus Latviu Dr-te tures savo 6tą Piknika nedelioj, 19 liepos, Becker's Grove darže. Prasides 9 val. ryto. Inženga 25c. Visus lietuvius kaipo savo sanbrolius užkvieczia imti dalivuma. Imkit Metropolitan elevatori iki 52 ave, isz ten Lagrange streetkari ant 53 ave. ir 22ros linijos.

Komitetas.

1-mas metinis Pikninkas.

Brooklyn, N. Y. S. Daukanto Dramatiszka Dr-te tures savo 1-ma pikninka subatoj, 25 liepos, Florida darže, ant Myrtle ave, Glendale, L. I. Prasidės 3 val. po pietu. Tikietai po 15c. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai užkviecziame atsilankyti.

Komitetas.

Penktas Metinis Didelis Pikninkas.

Dr-tes Apveizdos Dievo atsibus nedelioj, 2 d. rugpiuczio (August) 1903 m. Reisig's Grove, Riverside, Ill. Pikninkas prasides 9 val. isz ryto. Inžanga 25c. porai. Imkite Metropolitan eleveitori iki 48 ave., paskui Lagrange karus, kurie davež iki daržui Reising's Grove. Daržas yra labai puikus, takai iszsodyti medžiais. Platforma del szokiu yra su pastogia ir labai puikiai intaisyta, kur gali sutilpt koki penki tukstancziai žmoniu. Taigi meldžiame visus, kaip senus, teip ir jaunus, merginas ir vaikinus atsilankyti ant musu pikninko, o busite visi užganėdinti. Su guodone

17 ir 31 Dr-te Apveizdos Dievo.

So Boston, Mass. 32 Susiv. Liet. Amer. Kuopa tures svarbu susirinkima panedelyj, 20 liepos, 7:30 val vakare Saleje po nr. 166 Broadway, So Boston, ant kurio szirdingai visus lietuvius užkvieczia, ypacz suspenduotus sanarius pributi.

J. Raulinaitis.

Chicago. Susiv. Liet. Am. 36 Kuopa tures savo czvertini susirinkima nedelioj, 19 liepos, 2 val. po pietu, po nr. 3301 Auburn ave. Ant kurio visi sanariai ir norinti prisiraszyti, szirdingai užkviecziami pributi ir užsimokėti pripuolanczius mokesczius.

Komitetas.

Naujiena! Naujiena!

Brooklyn, N. Y. Dr-te Lietuvos Sunu tures savo pikninka subatoj, 1 d. rugpiuczio, Ridgewood darže, prasides 2 val. po pietu. Ant pikninko bus parengtos lenktynes vyrams. 1. Greicziausias isz vyru gaus $20 verta auksini laikrodeli, 2. $5.50 vertes armonika, 3. pypke ir tabako maisza. Moterims parengta ant iszlaimejimo szilkinis, sloniaus kaulo kotu, sidabrine rankena lietsargis (parasonas) vertes $5.00. Katra pirmesne tai gali patekti, nes tik 200 tikietu bus aat traukimo. Traukimas bus tuo ant pradžios pikninko. Todėl nepasivėlinkite pributi. Visus lietuvius ir lietuvaites užkvieczia atsilankyti.

Dr-te Lietuvos Sunu.

Liutuviams Liuterionams.

P. Drignaitis, studentai isz kunigu Seminarijos, Springfield, Ill., yra per tenaitine dvasiszka vyriausybe siuncziamas laikyti Dievmaldyste tarp lietuviu liuteronu, kurs atsilankys sekancziose vietose teip:

Scranton, Pa., liepos 19 d. laikys Dievmaldyste ten kur Brustatis laike.

Cleveland, O. liepos 26 d.

Toledo, O. rugpiuczio 2 d.

Detroit, Mich. rugpiuczio 9 d.

Sziuose miestuose laika ir vieta laikymo Dievmaldystes bus veliaus apgarsintos.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo szvogerio, Juozapo Rustausko, gyvenusio So. Omaha, Nebr. Jis pats ar kas kitas teiksis atsiszaukti ant szio adreso:

Leonas Stungis,
Box-43 Wilburton, Ind. Ter.
(17—7)

Pajieszkau savo dedes, Tamosziaus Sapetavicziaus; Vilniaus gub., Gelavonsko pavieto, Cziabiszko parap. 15 metu Amerikoj, gyveno Chicagoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Mikolas Mateeziunas,
565 So. Canal st., Chicago, Ill.
(17—7)

Pajieszkau savo vyro, Motiejaus Gutausko, kurs 26 gegužio pasitrauke isz Kewanee, Ill., su vaiku ir mergaite palikdamas mane viena. Jis yra 50 metu, vaiks vardu Jonas 9 metu, o mergaite vardu Ona 7 metu. Kas ji kur užtemys teiksis maloningai duotinai žine ant adreso:

Magdalena Gutauskiene,
514 N. Elm St., Kewanee, Ill.
(17—7)

Pajieszko Juozas Janulaitis savo brolio Pijuszo Janulaiczio, isz kaimo Gižu Rudos, gm. Gižu, Vilkaviszkio pav., Suvalku gub. Rodosi, kad jis gyvena kur Prusuose. Jeigu reikalauja paszelpos asz galiu jam pagelbeti. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Juozas Galinskas,
99 W. 25-th St., Chicago, Ill.
(31—7)

Pajieszkau Augustino Lekavicziaus Kauno gub., Telsziu pav., Tveriu parap., kaimo Kaupu, gyveno Philadelphia, Pa. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: Jas. Gendvila,
1014 Mc Kean ave., Charleroi, Pa.

Pajieszkau savo draugo, Antano Urbavicziaus, gyveno New Yorke. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Chas. Marozas,
Shuyler & Tappen St., Harrison, N. J.

Pajieszkau Jono Buszkevicziaus. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso: Raulas Zablockis,
Fontanett, Ind.

Pajieszkau savo vyro, Juozapo Ambrazaiczio, Kauno gub., Raseiniu pav., Skirsnemunes parap., kaimo Rotullu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Elzbieta Ambrazaitiene,
P. O. Box 98. Erie, Pa.

Pajieszkau Antano Balsz, kurs buvo atvžiaves isz New York in Trotter, Pa. Kas apie ji duos žine tam busiu dekingas.

Juozapas Vaznis,
Box 13. New Haven, Pa.

Pajieszkau savo brolio, Jono Pauliuko, Kauno gub., Raseiniu pav., Andrejavo parap. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Kazimieras Pauliukas,
353 Madison St., New York, N. Y.

Pajieszkau Petro Stankevicziaus isz kaimo Szapaliszkiu ir Vincento Levickio, isz Miluszu, abu Kauno gub., Raseiniu pav. Jie patis ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso.

Frank Martis,
L. B. 26, Crystal Falls, Mich.

Pajieszkau Juozapo Drimbos ir Juozapo Macziulio, Kartinos parap., abu Sziauliu pav., Kauno gub. Jie patis ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso;

Antanas Szaulis,
924 33-rd St., Chicago, Ill.

Pajieszkau Franciszkaus Nevieros ir Marijos Zoraites isz Raudenu. Sziauliu pav., Kauno gub. Jie patis ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Antanas Zoris,
145 Silver St., So. Boston, Mass.

Emigrantai jieszko savo gìminiu.

Szitie emigrantai yra sulaikyti ant Ellis Island, nes negali surasti savo giminiu, ir jei nesuras gal bus sugražinti atgal į Lietuva.

Ona Žilinskiene, su 4 vaikais, važiuoja pas savo vyra Antana Žilinska, Pittston, Pa.

Barbora Kiemontiene, važiuoja pas savo dukterį Alzbieta ir ženta Kazi Jokubaucka, Girard, Ill.

Jurgis Byla su savo paczia Mare ir sunumi Motiejiumi ir paczia Agnieszka, isz Garlevos, nor surasti savo pusbroli Jona Baisi, Ansonia, Pa., arba Agnieszkos broli Juoza Macevicziu, Reading, Pa., arba jos pusbroli Motieju Povilaiti, Reading, Pa.

Jei sziu emigrantu gimines neatsiszauks, tai tures atgal keliauti in Lietuva. Todėl interesuojanti pasiskubinkit ir raszykite ant vardo:

Hon. William Williams,
Commissioner of Immigration,
Ellis Island, N. Y.

†

Springfield, Ill. 9 liepos Adolfas Rymszas 30 metu senumo besimaudant upeje su kitais 7 vyrais tapo sutrauktas meszlungio, nuskendo ir prigere. Paejo jis isz Kauno gub., Raseinsu pav., Vidukles parap., kaimo Žalpiu. Krajuje turejo motina už antro vyro Taukacziko, seseri ir broli, o czia Amerikoje turi du broliu, isz kuriu Juozapas gyvena Riverton, Ill., o Antanas Westville, Ill. Kunas prigerusio tapo palaidotas 10 liepos su misziomis ir pamokslu aut airiszku kapiniu Springfield, Ill.

Juozapas Rimsza, mirusio brolis.

Aukos „Auszrai".

Susivienyjimas L. A. nuo seimo 75.00

Transvalios S. Afrikos lietuviai:

Stan. Charinskis	shil.	10
Petras Stackis	„	10
Stan. Vinspolis	„	11
Ant. Skripkus	£	1.00
Juozas Kairis	shil.	10
Baltrus Ramanauskas	„	10
Teodor. Jaspelkis	„	10
Dom. Lankutis	„	10

Viso lb 4.11.0 = $21.90 ......$10.95

Puse szios sumos skiria ant kankintiniu, taigi $10.95

J. L. Grocer, S. Omaha, Nebr. ...... .25

Ant varduviu baliaus D. Peczioko ir D. Mikusziaucko, Elizabeth, N. J. surinkta:

J. Orininkaitis	25c
A. Piliackas	15c
P. Pecziokas	25c
S. Bubnis	10c
P. Mikusziauckas	25c
P. Radzeviczius	15c
V. Radzeviczia	.25
P. Brazinskas	25c
V. Bujauckas	25c
L. Jurkszaitis	25c
I. Krommas	25c
I. Ambrazas	25c
I. Anckaitis	25c
P. Kacziokas	25c

Puse visos sumos skiria kankintiniams.

Viso $3.15 puse kan. lieka 1.58
Buvo 303.81
Sykiu 391.58

Aukos kankintiniams.

Transvaliaus S. Afrikos lietuviai	10.95
Ivan Pihler, S. Omaha, Neb.	.25
Sylvester Sluczka „	.10
J. L. Grocer „	.25
Jos. Žlabis, Pretoria, S. Afrika sh.	10
Vinc. Kuise „ „ „	5
Jos. Kairys „ „ „	3

Sykiu shil. 18 = $4.00

Nuo varduviu Peczioko ir Mikuszausko, Elizabeth, N. J. 1.57
Buvo 436.11
Sykiu 453.23

Aukos VISZTALIUI.

I. L. Grocer S. Omaha, Nebr. 15
Buvo 8.74
Sykiu 8 84

Grand Opening.

Atidare nauja saliuna darome įkurtuviu baliu subatoj ir nedelioj 18 ir 19 liepos, ant kurio dideleje saleje grajys gera muzika ir svecziai susirinke gales gerai pasilinksminti. Todėl visus aplinkinius ir pažystamus kviecziame atsilankyti.

Mikalojus Pavilonis ir Jurgis Bagdonas,
737 W. 22-nd St., Chicago, Ill.

Chicago. Vincentas Pikelis (muzikantas) atidare nauja saliuna po nr. 3401 S. Halsted St., kerte 34-tos ul. kur užlaiko geriausia alu, seniausias arielkas ir kvepenczius cigarus. Visus aplinkinius ir pažystamus kvieczia atsilankyti, o busite gražiai priimti.

Vinc. Pikelis,
3401 S. Halsted St., kerte 34-tos ul.

Reikalaujame 20 merginu gerai mokancziu siuti ant maszinu prie andaroku darbo. Darbas yra ant sekciju, maszinos garu varomos, naujas czystas tabrikas, darbo valandos nuo 7:30 ryto iki 5:30 vakaro, o subatoms tik puse dienos. Mokestis nuo $9.00 iki $12.00 ant nedelios.

Atsiszaukite:
SKIRT DEP'T,
161 S. Clinton St., Chicago, Ill.
Klauskite Mr. LEWY.

Chicago General Employment Agency reikalauja 1000 darbininku ant farmu, 2000 ant geležinkeliu vakarinese valstijose, gera mokestis, nuvažiavimas nieko nekasztuoja, 200 darbininku reikalauja prie lentu piovinycziu valstijoje Michigan, mokestis $28.00 ant menesio ir boardas. 100 vyru ant darbiniu laivu parvažiuoti į Europa už darba. Mes sznekame lietuviszkai.

J. Lucas, Agentas
122 La Salle st., Ruimas 3. Chicago, Ill.
(31—7)

Reikalauja iszsilavinusiu operatoriu ir kriaucziu prie andaroku darbo.

Dernburg Mfg. Co.,
220 Adams St., Chicago.
(17—7)

Ar nori pirkti nama, ar liota?

Jei teip tai ateik į "Lietuvos" redakcija o mes turime keleta namų ir lotu nebrangiu ant pardavimo, arti lietuviszkos bažnyczios.

Pigiai ant pardavimo geras saliunas lietuviu apgyventoje vietoje, arti lietuviszkos bažnyczios. Savininkas iszvažiuoja in kraju.

M. Baliunas,
136 W. 18-th St., Chicago, Ill.
(24—7)

Ant pardavimo triju pentru murinis namas su lotu, arti lietuviszkos ir lenkiszkos bažnycziu. Ant pirmo pentro saliunas, virszuje gyvenimai ant 3 familiju. Atsiszaukite po nr. 3325 Fisk St., Chicago, Ill. (17—7)

Pigiai ant pardavimo gera buczerne ir groserne lietuviu apgyventoje vietoje. Biznis nuo seniai iszdirbtas. Parsiduoda isz priežasties savininko ligos. Atsiszaukite pas:

Petra Venslova,
642 S. Canal St., Chicago, Ill.
(24—7)

Pigiai ant pardavimo pirmos kliasos Barberne su visoms prietaisoms. Biznis nuo seniai iszdirbtas. Parduoda isz priežasties savininko ligos. Atsiszaukite pas

Jos Galinska,
99 W. 25 th St., Chicago, Ill.
(31—7)

"Lietuvos" Agentai.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Naujokas, 336 Broome st.
A. Lesniewskis, 144 E. Houston St.

So. BOSTON, MASS.
Nikod. Gendrolis, 262 4th St.
K. M. Lubėnas, 283 3rd St.,

NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.
Ant. Aseviczius, 30 So. Orange, Ave.

BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
K. Balcziunas 256 Grand st.

ELIZABETH, N. J.
Jurgis Orinikaitis, 75 Wall st.

SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 133 S. Main st.

PITTSTON, PA.
Alek Lakaviczia, 109 Even st.

WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 N. Riverside st.

WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,

E. ST. LOUIS, ILL.
J. J. Ražokas, 471 Collinsville Ave.

NEW BRITAIN, CONN.
Motiejus Mažeika, 11 E. Laurel st.
M. J. Cheponis, 72 Jubilee St.,

BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st

PHILADELPHIA, PA.
M. A. Ignotas, 1000 S. Front St.

LAWRENCE, MASS.
Antanas Žvingilas,

ALLEGHENY, PA.
S. Dominaitis, 1436 Adams St.

Tiktai mano kostumeriams.

Praneszu savo maloniems tautiecziams, kad asz persikeliau isz po No 1124 So Front St. po No 1000 So Front St. Philadelphia, kur teip kaip ir senoje vietoje parduodu visokias knygas, o kokiu pas mane be butu, tai tokias pargabenu isz kitur už ta paczia preke. Parduodu abrozelius, szkaplierius, ražanczius, kryželius, signotelius ir visus kitokius religiszkus daiktus. Teipgi gražias gromatoms popieras pargabentas isz Tilžės, Paryžiaus ir Krokavos, maszinukes gromatu raszymui, lietuviszka Trajanka ir tt. Ant popieru ir abrozeliu duodu agentams gera uždarbi. Drukuoju kitiems gromatas labai pigiai. Paraszyk man, o asz tau iszdrukuosiu žodis į žodi ir galesi siunsti in kraju drukuota gromata. Preke ant baltos popieros 30c ant geresnes 40c. Ko tik reikalauji raszyk, o gausi prekes ir tada pinigus prisiunsi. Su guodone

M. A. Ignotas,
1000 So Front St., Philadelphia, Pa.

Apgarsinimas.

Praneszu visiems, kad parduodu visokias knygas, gromatoms popieras, pavincziavones, abrozus ir abrozelius, ražanczius, szkaplierius, medalikus, kryželius, pigiaus kaip kiti. Teipgi siuncziu pinigus in visas dalis svieto, parduodu laivakortes ant visu keliu, teipogi taisau laikrodelius, savo darba gvarantuoju. Užpraszau kiekviena lietuvi pas mane pamegyti, o užtikrinu, kad busite užganėdinti.

John Petkus,
1124 S. Front St., Philapelphia, Pa.

Uz Dyka.

Prisiusiu kožnam szi menesi 18 k. auksini žieda vertes $4 kas pirks ka nors isz mano mineiu daiktu: popieru gromatoms 200 arkuszu su puikiais apskaitymais ir mineta dovana $2.00.

Lietuviszku knygu perkant už $3.00 gauna mineta dovana. Maszinuke gromatoms raszyti $7.50. Drukoriszka maszinuke $25.00. Siuvama gvarantuota maszina $20.00. Vargonai $25.00. Skripka $5.00. Paauksintas laikrodelis ir lenciugelis $10.00. Sidabrinis laikrodilis $8.50. Pora auksiniu szliubiniu žiedu $9.00. Bažnytines giedamos lotiniszkos knygos $3.00. Notos iszsimokiuimui grajyt $1.00. Sidabriniai akusiniai $1.00 Auksiniai akulioriai $1.50. Barberiszka britva $1.25. Auksine fountian plunksna $1.00. Peczetis su tavo vardu ir pravarde $1.00. Minetus daiktus pristatau tiesiog isz dirbtuviu, per tai asz parduodu su dovana pigiau negu sztorninkai gauna pirkdami. Pinigus siusdami adresuokit

Jurgis Baronas,
148 23rd St. S. S. Pittsburgh, Pa.

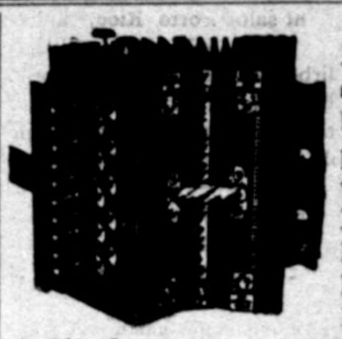

Dykai prisiusime kožnam ant pareikalavimo musu NAUJA lietuviszka katalioga, kuriame atrasite daug nauju armoniku, laikrodeliu, lenciugeliu ir visokiu kitu daigtu. Pasiskubinkite raszyti, nes szventes artinasi. Adresuokite teip:

Kelpsch & Co. 74 Centre St., Chicago, Ill.
Succ. to Kelpsch, Norrlko & Co.

LIETUWIU DAKTARAS

MARJA DOWIATT.

Kauno gub. Szauliu pawieto.

723 W. 18th Street. Nuo 8:30 iki 12tos ryto.

Telefonas: Canal 78. Telefonu galima isz kiekwienos aptiekos.

Lietuwiszka Aparatu Dirbtuwe.

Guodotinoms tautiszkoms ir bažnytinems Draugystems iszdirba:- **Karunas, Amerikoniszkas Weliawas, Szarpas, Juostas, Kukardas, Zenklelius, Kepures ir del Marszalku paredus.**

Guodotiniems Kunigams iszdirba:- **Kapas, Arnotas, Dalmatikus, Albas, Stulas** ir wisus bažnytinius paredus. Visoki darbą atlieka artistiszkai in laiką.

Noredamos guodotinos Dr-tes, arba guodotini Kunigai, kad Jusu darbas butu priderancziai atliktas ir tuom suszelpti sawo tautetę, paweskite ji tikrai lietuwaitiai,

T. ANDRUSZEWICZ & CO.
115 W. Division St., Chicago, Ill.

Deimanto Elektrikos Kryžius.

Jis teipgi vadinamas Wolto Kryžiumi, iïrastas Austrijoje prieš keletą metų ir tuojaus tapo vartojamas Prasuose, Francuzijoje, Skandinavijoje ir kitose Europos viešpatystėse kaipo vaistas nuo reumatizmo ir kitokių ligų.

Deimanto elektriškas kryžius gydo: reumatizmą, neuralgiją, kryžiaus skaudėjimą, vidurių skaudėjimus, silpnumą, nerviškumą, nemigą, hysteriją, paralyžių, epilepsiją, apopleksiją, dusulį, trukumą proto, nuomirinį, užkrėtimą kraujo, nežlebčiojimą, stoką apetito ir vidurių skaudėjimus.

Lengvumą pajaučia po kelių adynų, kartais po kelių dienų. Šis kryžius privalo nešioti dieną ir naktį ant šilkinio šniurelio užsikabinęs ant kaklo teip, kad kryžius karotų sulyg duobutės po krutine atgręžtas mėlynaje puse į kuną.

Prieš užsikabinimą ir po užsikabinimui sykį ant dienos reik tą kryžių įmerkti į vasarošiltį actą ant poros minutų. Vaikų kryžius reikia merkti į silpnesnį actą.

Prekė šio kryžiaus $1.00. Siuntimo kaštus Suvienytose Valstijose ir Kanadoje mes patys apmokame. Gvarantuojame kad šis kryžius yra geresniu vaistu už elektriška diržą, kurs nuo 19—20 sykių yra brangesnis. Geresnio valsto už ši kryžių nėra, todėl jis privalo rastis kiekvienuose namuose, pas kiekviena žmogų, sveika ar ligotą.

Prisiųsk $1.00 per expresą at pačto Money Orderi, arba regir truotoje gromatoje, o mes prisiųsime Deimanto Elektrišką Kryžių DYKAI. 6 kryžius gausi už $5.00.

Tukstančius padėkavonių gauname nuo ypatų išsigydžiusių su pagelba šio kryžiaus. Žemiaus patalpiname vieną iš tokių padėkavonių:

NEW ORLEANS, LA. Liepos 28, 1902. Guodotias Pone!—Čia prisiunčiame Jumis $5.00 ant penkių elektriškų kryžių. Pirmiaus gautiejie kryžiai gydo stebuklingai. Meldžiame šiuos prisiųsti kuogreičiausiai. SESRYS BENEDIKTINKOS. 2894 Dauphine st., New Orleans, La.

THE DIAMOND ELECTRIC CROSS CO.,
.. 06 MILWAUKEE AVE., Dep't 27; CHICAGO, ILL.

Dykai, Dykai!

Kas prisius 25c. markemis gaustuzina popieru su konvertais ir dovanu lietuviszka dainu knygele naujai isz spaudos iszejuse verta 15c. Popieros su gražioms kvietkoms, paveikslais, pasveikinimais ir dainelemis, 6 tuzinai už $1 00 Agentai ant ju gerai pelno. Adresuok:

V. Ukman,
Box 14, Sta. W. Brooklyn, N. Y.

D-ras A. M. Bacevicze,

Persikele isz Chicagos in Scranton, Pa. po nr,
421 Penn. ave., Scranton, Pa.

Gydo visokias ligas be skyriaus ir viska užlaiko tvirtoje paslaptyje. Už tai lietuviai, kurie tiktai reikalauja daktariszkos pagelbos, tegul kreipiasi pas savo tautos daktara, su kuriuom savo prigimtoje kalboje gali susikalbeti ir gauti visa roda.

Lietuviai, norintiejie gauti pagelba per gromatas, isz kitu miestu, tegul pilnai apraszo savo liga, o tada gaus pagelba.

Dauglau kaip 30 metus Iszmegintas!
Dr. RICHTERO wisam swietui žinomas
"ANKER" (Inkarinis) PAIN EXPELLER.
yra geriausia gyduole nuo Rheumatizmo, Neuralgijos, Sausgelos, Strenu Skaudejimo ir tt. ir wisokiu Rheumatiszku skaudejimu.
už 25c. ir 50c. pas wisus aptiekorius arba pas
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl Street, New York.

Naujas Apgarsinimas

Gražiausios ant svieto gromatų popieros net isz Paryžiaus, liksziol dar nebuvo tokiu Amerikoje, kokios randasi dabar pas mane. Agentai tures gera uždarbi. Popieros su kvietkoms, dainoms, pasveikinimais ir paveikslais. Prekes: 1 tuzinas 26c., 5 tuz. $1. Popieros su auksuotais krasztais, atidaromoms kvietkoms 1 už 15c., 2 už 25c. Abrozeliai in knygas su szilkiniais rubais: 1 už 15c., 2 už 25c. Neužmirszkit adreso užsiraszyti nes daugiau ne bus garsinta. Adresuokite teip:

W. J. VARNECKIS,
P.O. Box 119, Brockton, Mass.

Dabartine Pinigu Preke.

Iki 500 rubliu, rublis po............52½c
Nuo 500 iki 1000 rubliu, rublis po...52½c
Virsz 1000 rubliu, rublis po.........52½c

Prie kiekvieno siuntinio reikia pridėti 30c. ant paczto kasztu.

Jei norite kad pinigai greitai suvaikszčiotu ir niekur nežutu, tai siuskite per "Lietuvos" redakcija.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikias Fotografijas; už tuziną tiktai
$2.00
Ant vestuvių ir kitokių reikalų nuima (Fotografijas kuopuikiausiai).

Raulai kur tu begi? Nugi pas Piatra Szlaki nes labai isztroszkes, o pas ji galima atsivedyti, nes jis turi puiku ir szalta bavarska alu, gardžia ruska ocziszczena arielka, cigarus net isz Havanos, o iszsigerus gauni žmogus puiku užkandi kiekviena diena, tai jau ilgiau su tamista kalbeti ne galiu. Lik sveikas turiu skubintis. Prie to jis turi puikia sale del veseliu ir mitingu ir paklauso kiekvieno, o ypacz už tlumocziu susikalbėti angliszkai. Ateikite pas mane, o asz jum patarnausiu už dyka visokiuose reikaluose ir provose. Atvažiave isz kitu miestu galite gauti pas mane geriausia nakvyne.

Petras Šlakis,
3321 Auburn ave., Chicago, Ill.
(Tarpe 33 ul. ir 33 pl.)
Telephonas Root 21.

J. SAKALAUSKAS,

TOLUCA, ILL.

PIRMOS KLIASOS SALIUNAS

Laiko gera alu, seniausias arielkas, likerius ir vynus, o cigarus net isz Turkijos. Visus lietuvius kvieczia atsilankyti, o busite kiekvienas žmoniszkai priimtas. (24—7)

F. P Bradchulis

Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 484.

Visiems Dykai!

CIGARAI!

Naminiai ir Importuoti, visokio menciaus ir brangio. Parduodu aplamiai ir retaliszkai ant vietos ir in szalis po visas Suvienytas Valstijas. Prekes žemesnes negu visur kitur. Reikalaujanti turi kreiptis ypatiszkai, ar per telefoną arba paraszydami laiszka.

Užpraszymus iszpildau greitai ir užganedinancziai.

C. KAZOKAS,
Tel. Root 434, 3258 S. Morgan St.,
CHICAGO, ILL.

X-SPINDULIU EGZAMINAS DYKAI!

X-Spinduliai vartojami del atradimo ligos

ATSISZAUKIT TUOJAUS, NES SZITA OFERTA NE ILGAI TESIS.

ISZPJAUK SZITA IR ATSINESZK SU SAVIM.

Svieto pagarsėję specijalistai STATE MEDICAL DISPENSARY'J išgydo visas vyrų ligas greičiau už kitus gydytojus šiaurvakaruose. Gydymas SILPNU VYRU yra jų SPECIJALIŠKUMAS, ir DISPENSARY turi daugiau naujausių aparatų ir instrumentų negu sudėjus visus kitus specijalistus šiaurvakaruose.

PREKES PRIEINAMIAUSIOS.

Vyrai su geliančiom ir silpnom nugarom, inkstais, skaudėjimais kiaušiuose, lytiškų nusilpnėjimų, skaudančiu nusišlapinimu, naktiniais nubėgimais, susitraukusiais arba neišlavintais organais, trotyjimas atminties, nerviškumas, skaudėjimai krutinėje, inkstų liga, plautis pusiės, nusistojimas šlapume, krituliai prieš akis, negalėjimas atlikti savo priderysčių, skaudėjimas galvos, klapatyjantis paraudimas, priešmanavimas, silpnumas, melankolija, negeras kvapas, patrotyjimas apetito, puolimas plaukų, VISIŠKAI IŠGYDOMI.

Specijaliszkos ligos: Negamtiszki nubegimai, užnuodyjimas kraujo, Varicocele, visiszkai iszgydomi. Greicziausias iszgydymas del silpnu vyru.

Jauni vyrai nusilpninti per bjaurius paproczius ir persidirbima, silpni ir nerviszki ISZGYDOMI PO TIKRA GVARANCIJA, ARBA PINIGAI SUGRAŽINTI.

GYDUOLES DYKAI IKI ISZGIJIMUI.

Offiso valandos: Nuo 10 ryto iki 4 po pietų, ir nuo 6 iki 7 vakaro. Nedėlioms ir per šventes nuo 10 iki 12.

State Medical Dispensary,
PIETVAKARINIS KAMPAS STATE IR VAN BUREN UL.
Inejimas per 66 E. Van Buren St., Chicago, Ill.

Išsikirpk šitą, nes ne visados eis laikraštyje. Šitas yra geras dėl egzamino su X-Spinduliais.

NMA

Naujas ir vienutinis budas GYDYMO VISU LIGU!

Jau apie 10 metų gydytojai darbuojasi su tuom, idant silpnumą pripažintą už neiszgydomą ir ligas, kurių nė joks gydytojas jokiu budu negalėjo iszgydyti, bet nors galėtu prastumti.

Kožnas isz tų gydytojų ėmėsi prie vienos ligos ir ilgus laikus silpnumą bandė. Tokiu budu tie gydytojai dirbo beveik per 31 metą, o dabar pasižadėjo sutverti savo draugiją, kurios mieriu bus visiems sergantiems pagelbą neszti ir rodas suteikti. Jie-gi uždėjo naują namą po vardu:

National Medical Association
(pripažintas New Yorko valstijos valdžia).

Dažiurėtoju ir pirmsėdžiu gydytojumi yra daktaras E. G. Drake, sąnarys New Yorko ir Pennsylvanijos universitetų. Jis turi per 65 metus amžiaus ir 38 metus gydytojų mokykloj iszbuvęs.

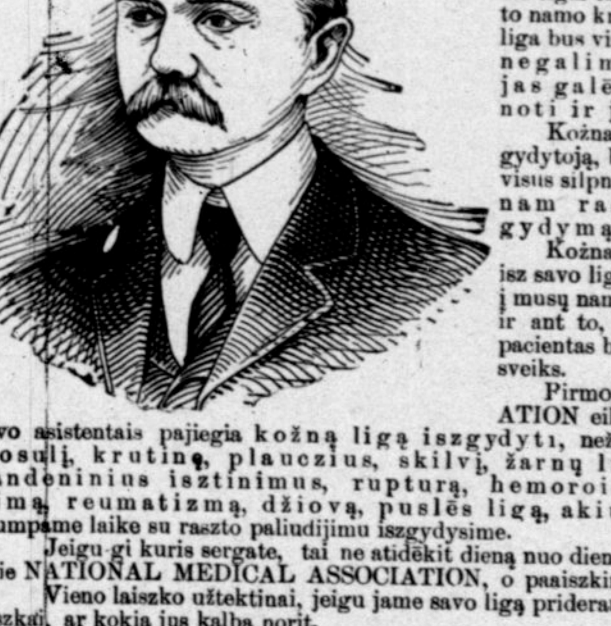

Czia skaitytojams perstatom d-ro E. G. Drake paveikslą, kuris vienbalsiai likosi iszrinktu to namo pirmsėdžiu ir dažiurėtoju ir tai tik dėl iszreiszkimo jam negirdėto tuose darbuose jo pasiszventinimo.

NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION kožnai ligai turi atskirą gydytoją kiekvienam, kuris prie to namo kreipsis arba paraszys. Paciento silpnumo liga bus visiems gydytojams perstytyta, nes yra negalimu daiktu, kad VIENS gydytojas galėtų VISUS SILPNUMUS tikrai žinoti ir juos iszgydyti.

Kožnas silpnumas tokiu budu turi atskirą sau gydytoją, bet d-ras E. G. Drake su visais gydytojais visus silpnumus, paduotus laiszke, iszbando ir kožnam rasztu užtikrina visiszką iszgydymą.

Kožnas sergantis rasztu apturi užtikrinimą, juog isz savo ligos bus iszgydytu. Sergantis, kreipiantis į musų namą, užsimoka tik vieną sykį, nedabodamas ir ant to, kiek laiko jis tę turės gydytis. Kožnas pacientas bus teip ilgai gydytu, kol visiszkai pasveiks.

Pirmoje NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION eilėje stovi tasai garsusis d-ras, kuris su savo asistentais pajiegia kožną ligą iszgydyti, nežiurint kokia ji butų, ar sena ar apleista. Kosulį, krutinę, plauczius, skilvį, žarnų ligas, jaknų, ligas slaptingas, vandeninius isztinimus, rupturą, hemoroidą, sunkią ligą, szirdies beldimą, reumatizmą, džiovą, puslės ligą, akių, ausių, ligas moterių, vaikų, trumpame laike su raszto paliudijimu iszgydysime.

Jeigu-gi kuris sergate, tai ne atidėkit dieną nuo dienos, bet nusiduokit laiszku ar asabiszkai prie NATIONAL MEDICAL ASSOCIATION, o paaiszkinimus lietuviszkoj kalboj gausit.

Vieno laiszko užtektinai, jeigu jame savo ligą priderancziai apraszysit. Raszykit mums lietuviszkai, ar kokia jus kalba norit.

VALANDOS PRIEMIMU: Paprastomis dienomis nuo 10 iki 11 valandai ryte ir nuo 2—5 po pietų, Nedėliomis nuo 10 iki 1 val. ryte. — Gromatas meldžiam ant szio antraszo siųsti:

DR. E. G. DRAKE, vyriausias gydytojas, **National Medical Association**
34 WEST 26 STR. — NEW YORK.

Europos Lietuviszki Laikraszcziai.

"**Varpas**" literaturos, mokslo ir politikos menesinis laikrasztis. Preke $1.25

"**Ukininkas**" užsiimantis reikalais ukininku ir paduodantis visokias kitas svarbias žinias ir pamokinimus. Iszeina kožna menesį. Preke ....75c.

"**Naujienos**" talpinanczios pasakas isz žmonių gyvlanimo ir kitokias svarbias žinias. Preke ......75c.

Visi tris virszminėti laikraszcziai iszeina formoje knygeliu, iszleidžiami Tilžėje, Prusuose. Norinti juos gauti kreipkites prie agento. Adresas:

M. J. Damijonaitis,
3111 S. Halsted st. Chicago, Ill.

Kas isz amerikiecziu nori gauti

"Darbininku Balsa"

ir kitus prigulinczius Lietuviu Soc. Dem. Part. rasztus, siusti "Dar. Balsui" rankraszczius, pinigus ar tureti kitus kokius reikalus, tesikreipia su tuomi prie musu draugo, Miszeikos.

Adresas.: V. Miszeika,
95 Canalport ave., Chicago, Ill.

Armonikos!

Kiekvienam kurs prisiųs savo adresą, tam prisiųsiu DYKAI naują lietuvišką KATALIOGA, kuriame randasi daugybė visokių armonikų, koncertinkų, skripkų, fluitų, klernetų, ir skambinančių skrynučių; teipgi drukuojamų mašinukių. Adresas:

M. J. Damijonaitis,
3111 S. Halsted St., Chicago, Ill.

THOMAS PODLASKI,
668 Milwaukee ave., Chicago, Ill.

Pirmos Kliasos Saliunas

Geras alus, seniausi likieriai, Kentuckes arielkos, grynas ir pigus vynas. Visus užpraszo aesilankyti (31—7)

[Laboratory 313 Bedford Ave.]
Geriausia gyduole ant užlaikymo plauku.

AR SLENKA PLAUKAI? AR NORI KAD ANT PLIKOS GALVOS UŽŽELTU.

Kurie nori iszsigydyti ir praszalinti ligas, tegul kreipiasi prie Europeiszko Prof. ir Dr. BRUNDZOS, o su kurio reda tukstancziai ligoniu trumpame laike pasigelbo vien tik pagal jo metoda ir bygeniszka užsilaikyma ir tt.

Klausenti rodos per gromatas adresuokite teip:

J. M. Brundza Co.
New York & Brooklyn, U. S. A.